

Srečno 1980

Srečno, zdravo, uspeha polno novo leto 1980! To so besede, ki bodo v prazničnem vzdušju silvestrovega večera tisočkrat izrečene. Topel stisk rok in v srcu stotine želja, ki naj bi se v tem letu uresničile — iskreno želimo, da bi bilo res tako.

Ob tej prelomnici leta se spominjamo tudi na prehojeno pot in moramo reči, za Gradis ni bila slaba. Investitorjem smo predali vrsto končanih objektov med njimi cesto Radlje—državna meja, Slavček v Kopru, Sladkorna tovarna v Ormožu, ki je bila zgrajena v rekordnem času, kulturni dom v Bohinski Bistrici, objekti na avtocesti Ljubljana — Vrhnika, poslovni prostori UJV Celje, končana glavna gradbena dela na gradbišču atomske elektrarne v Krškem ter še vrsto manjših objektov. Tudi v svetovni tekmi za, napredkom smo že dokazali kaj hočemo in kaj znamo.

Pozitivni so tudi vsi ekonomski

kazalniki. Tako smo dohodek na pogojno uro že v 3—4 letju presegli za 2% od planiranega. Dohodek na delavca se je povečal za 24%, čisti dohodek za 24%. Obseg vrednosti proizvodnje se je povečal za 41%, dohodek za 34%, akumulacija za 31%, produktivnost se je povečala za 8,3%. Skratka uspehe dosegamo na vseh področjih. Ocene uresničevanja nalog srednjeročnega plana v letošnjem letu so torej nadvse zadovoljive, zato lahko smelo korakamo novemu letu nasproti. Seveda nas doseženi rezultati ne smejo zavesti, kajti čaka nas trdo delo, borba za stabilizacijo, ki jo nemoremo doseči brez dobro premišljenih ukrepov in zavestne akcije nas vseh. Več bomo morali posvetiti pozornosti samoupravnemu planiranju, delitvi osebnih dohodkov, vprašanjem nabave, investicijski politiki itd... Skratka dohodek bo potrebno najprej ustvariti in šele nato deliti.

Korak dalje bomo napravili pri

uvajanju delegatskega sistema in sploh na področju samoupravne demokracije. Tudi tu nas čaka še veliko dela. Edvard Kardelj je nekoč zapisal »samoupravna demokracija ni sistem zasnovan na idealni harmoniji, temveč na boju mnenj in na kritiki prakse, pa tudi na neposredni konfrontaciji drobnih interesov posameznikov. V tem procesu morajo interesi posameznika doživeti idejno, znanstveno in politično preobrazbo, ki bo odprla progresivne perspektive in tako se bodo osebne težnje kmalu zavestno obrnile v korist širših interesov Gradisa in naše celotne socialistične družbe.

Naj bo tako ali drugače, leto 1979 je bilo za nas uspešno, da bi vsaj tako ostalo tudi v letu 1980.

Vsem našim delavcem, njihovim družinam, sodelavcem in vsem poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno 1980.

UREDNIK

KAKO NAPREJ?

Pred kratkim je bila razširjena problemska konferenca s področja nagrajevanja, katere so se udeležili poleg domačih strokovnjakov tudi številni drugi.

Že od pričetka preobrazbe področja nagrajevanja v GIP GRADIS smo naleteli na neprenehne težave, katerih kljub dobri volji doslej nismo utegnili razrešiti. Razlogov za takšno stanje je vsekakor več, iskati pa jih moramo znotraj in zunaj našega celotnega kolektiva tudi v družbenem okolju. Prav zato je imela problemska konferenca širši družbeni pomen. Zato so bili nanjo povabljeni tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti.

Izhodišni tezi konference sta podala Lojze Češuš, direktor KSS in tov. Stane Uhan, direktor APS. V tezah je bilo poudarjeno, da si moramo v Gradisu še naprej prizadevati za počasnejšo rast osebnih dohodkov glede na rast dohodka. Istčasno pa je potrebno pri tem zagotoviti praviloma stalno rast realnih osebnih dohodkov. Ob upoštevanju dejanskih tržnih pogojev v gradbeništvu, kadar se iz enega leta v drugo pojavljajo visoka nihanja, bi zato načelo o realni rasti OD lahko najresničnejše uresničevali, če bi predhodni pogoj o vezanosti rasti OD na dohodek, vezali na daljše obdobje. Kot primerno bi bilo razdobje 5 let, t. j. razdobje srednjeročnega plana. Na ta način ne bi le v znatni meri izločili konjunkturalnih tržnih vplivov na realno rast OD, ampak bi tudi še bolj približali celotno področje nagrajevanja in kadrovanja vse bolj uveljavljanemu sistemu družbenega planiranja. Ugotavljamo, da smo se v Gradisu že od sa-

mega začetka preobraževanja usmerili na pravo pot glede osnove za delitev; ta je, kot vemo, dohodek, in nikakor ne čisti dohodek, kakor se danes še mnogokje sliši. Na ta način nimamo delavci vpliva le na notranje odnose, ki izvirajo iz čistega dohodka, temveč tudi na družbene obveznosti, ki največ nastajajo v zvezi s svobodno menjavo dela.

V nadaljevanju se je tov. Uhan dotaknil vprašanj glede vrednotenja opravil. Poudaril je, da smo bili v Gradisu »... edini« zidarji« (v času kalkulativilnih osebnih dohodkov in faktorja stimulacije — KOD x FS — celo kritizirani), ki nismo »zidali« osebnih dohodkov na formalnih kvalifikacijah (KOD), ampak jih določali iz dohodka«. Ravno v tem, lahko bi rekli pionirskem delu, pa smo nemalokrat naleteli na obilo težav, predvsem glede medsebojnih relativnostnih razmerij, ki se v končni meri kažejo v višini osebnih dohodkov. Posebno velike razlike so se pri tem pokazale ob primerjanju z drugimi panogami, predvsem še z negospodarskimi. Iz tega se lahko zaključuje, da se je resnično potrebno dogovoriti za enotno vrednotenje tipičnih del v celi Sloveniji.

Pri vsem tem bi se morali zavzeti za ostrejšo odgovornost, tako politično kot tudi strokovno-poslovodno pred družbeno-političnimi organizacijami.

Ugotavljamo tudi kakšne dejanske posledice je povzročila nova (PMS) metoda vrednotenja delovnih opravil. Najbolj vidna in zaskrbjujoča je predvsem povečana fluktuacija, posebno pri najvišje in najnižje usposobljenih delavcih; gledano s stališča starostne sestave gre v glavnem za mlade delavce. Ob tem

pa ugotavljamo, da fluktuacija ni v odvisnosti od nivoja OD, ta odvisnost je prej obratnosorazmerna; temveč je v odvisnosti od konjunkturalnih gibanj v gradbeništvu. Tudi izvedena anketa med tistimi, ki so v zadnjem letu zapustili Gradis kaže, da so najverjetnejši razlogi vseh teh odhodov neustrezna relativna razmerja med posameznimi ovrednotenimi opravili. V prihodnje moramo storiti vsekakor več pri vzpostavljanju medsebojnih odnosov, pri možnosti uveljavitve mlajših delavcev in nenazadnje tudi na področju družbenega standarda.

Ob koncu se je Konferenca dotaknila še enega, za gradbeništvu tako perečega in pomembnega vprašanja; gre za področje pridobivanja kadrov. Posebej kritično je še v zvezi z bazo nadaljnjega kadrovanja. Po eni strani opažamo, da zanimanja za določene poklice močno upada, ali ga celo sploh ni več, po drugi strani že izoblikovani poklici iščejo zaposlitve raje v drugih dejavnostih, predvsem še v negospodarstvu. Tako stanje je vsekakor posledica neustreznega družbenega okvalificiranja gradbenih poklicev na račun drugih.

Uvodnima referatoma je sledila diskusija. Predstavniki temeljnih organizacij so se v razpravi dotaknili predvsem treh vprašanj: o mestu in vrednotenju gradbenih poklicev v družbi, o notranjih relativnih razmerjih in oblikah merjenja dela ter o funkciji terenskega dodatka. Ob tem je treba povedati, da so se v vsem strinjali in podprli izvajanja uvodnih dveh referatov.

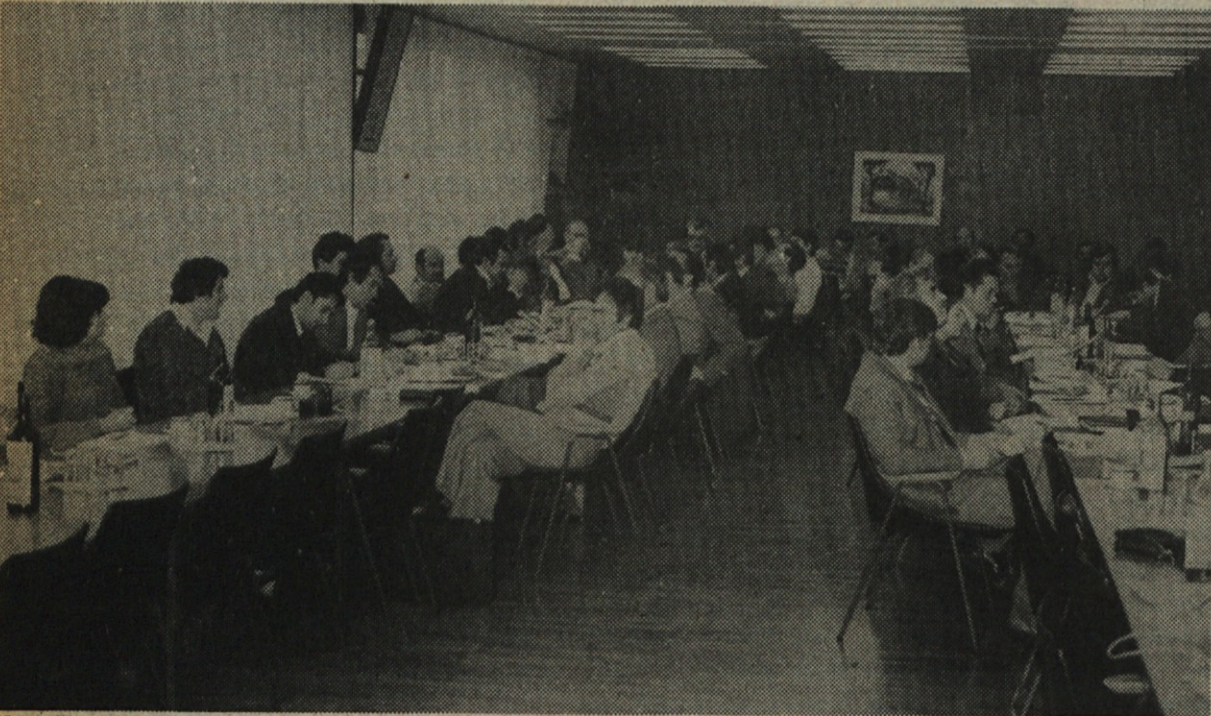
Prevladovalo je enotno mnenje, da je v sedanjem trenutku gradbeni poklic podcenjevan. Nikakor nima

ustrezno priznanega mesta v naši družbi, posebej ne v primerjavi z delavcem v industriji. V zvezi s tem so razpravljali povezali tudi problematiko fluktuacije. Tov. Sašo Skulj, glavni direktor, je opozoril, da se moramo v družbi takoj dogovoriti o merilih ovrednotenja gradbenih poklicev, v nasprotnem pride lahko do nepopravljive škode. Poudariti je treba, da je to tudi eden izmed motivacijskih faktorjev. Res pa je, da na slabšo odzivnost za poklice v gradbeništvu vplivajo tudi delovni pogoji in družbeni standard, pogledimo si samo nastanitev delavcev na gradbiščih. Tudi tov. Mesarič, direktor TOZD GE Ljubljana, je opozoril, da prav neustrezno mesto gradbenih poklicev v naši družbi v marsičem pogojuje tudi zelo slabo zanimanje mladih za ta poklic. Proces pa pospešujejo še razni zunanji dejavniki. Omejil se je predvsem na veliko »gonjo« naših javnih občil, časopisov in televizije, proti gradbenim podjetjem v zvezi s sprejemanjem GG »grup«. Poudaril je, da se s tem dela nepopravljiva škoda, saj lahko ugotovimo, da je delovni in družbeni standard bistveno različen v družbenih gradbenih ozidih kot pa v primerih pogodbenih odnosov. Zato je potrebno čimprej, preko ustreznih družbeno-političnih forumov vsa natolcevanja v tej smeri na škodo gradbenih podjetij najostreje obsoditi in preprečiti. Prof. dr. Ilija Jurančič pa je osvetlil pomanjkanje kadrov v gradbeništvu še z drugega vidika. Opozoriti je treba na procese, ki se pojavijo kot nujna posledica procesa razvijanja družbe. Gre za proces spreminjanja relativnih razmerij med administrativnimi in proizvodnimi deli v korist drugih in katerim se ni moč izogniti. Pri nas pa smo, če dejal dr. Jurančič, kljub temu mistificirali rutinska administrativna opravila, jih zato neutemeljeno višje nagrajevali. Posledici tega sta vsekakor odhod v negospodarske dejavnosti in nezainteresiranost mladih za proizvodne poklice.

Tov. Fras, GE Maribor, je s tem v zvezi opozoril tudi na neustrezne odnose do delavcev, tako se npr., kot je dejal, prepogosto dogaja, da selimo delavce po gradbiščih kot šahovske figure.

Razpravljali so podprli tudi uvodne obrazložitve tov. Cepuša in tov. Uhana o problematiki glede relativnih razmerij med posameznimi opravili. Zato so vsi udeleženci podprli akcijo o sestavi družbenega dogovora o enotnem vrednotenju tipičnih del v celi Sloveniji.

Tov. Praprotnik, direktor tozda GE Celje, je na praktičnem primeru pokazal možnost povezovanja normiranja dela in ovrednotenja različnih potrebnih kvalitativnih del pri tem, ovrednotenih po metodi PMS, ki se v končni meri rezultira v normah, točkah. Pri tem je mogoče normirati

Udeležba na problemski konferenci je bila dokaj pestra

tudi administrativna opravila. Prav ta primer kaže, da bi bilo tudi drugod mogoče normirati več vrst dela. Kajti, kot je dejal tov. Raušl, imamo še veliko dosedaj neizkoriščenih možnosti, npr. preko študija dela, boljše organiziranosti, ipd.

V razpravi so opozorili tudi na aktivnejše in uspešnejše delovanje družbene skupnosti, predvsem še njenih organov, na področju zagotavljanja reprodukcijskih procesov, saj zastoji v njih, npr. pomanjkanje cementa, v večji ali manjši meri vplivajo na osebne dohodke.

Večina razpravljalcev se je dotaknila vprašanja vloge in pomena terenskega dodatka. Vsem je bilo sicer jasno in o tem so se v celoti strinjali z izvajanjem tov. Uhana, da je terenski dodatek le povračilo višjih stroškov delavcu, ki dela na terenu, zaradi večjih stroškov za prehrano, nastanitev, občasne obiske svojih otrok in zakonskega druga ter kulturnih prireditev. Torej v nobenem

primeru nikakor ne moremo govoriti, da je terenski dodatek kakršnakoli oblika nagrajevanja. Zaradi problemov, ki se pojavljajo predvsem v temeljnih organizacijah v zvezi s terenskim dodatkom tako glede razumevanja te kategorije pri delavcih kot tudi glede uvrščanja te bodisi materialne stroške bodisi v osebne dohodke, so prisotni izrazili zahtevo, da naj se končno tudi uradno poda jasna definicija o terenskem dodatku in naj jo nato uvrste v ustrezne družbene akte.

V razpravo sta se vključila tudi tov. Mihelčič, predstavnik Gospodarske zbornice in tov. Praznik, sekretar RO ZS gradbenih delavcev Slovenije. Oba sta pozdravila tako demokratično boliko obravnavanja tega, za nas vse tako občutljivega in pomembnega področja. Res je, da smo v Gradisu dosedaj na tem področju opravili v marsičem pionirsko delo. Vendar sta poudarila, da je bila usmeritev v Gradisu za razliko

Kako pomembno je ustrezno nagrajevanje delavcev v naši družbi kaže tudi dejstvo, da so se naše konference udeležili tudi nekateri pomembni družbenopolitični delavci

od drugih ozidih, ki so k temu področju pristopile vse preveč oportunistično, vselej pravilna. To se kaže tudi v tem, da so se nekateri elementi iz našega sistema nagrajevanja vnesli tudi v teze družbenega dogovora. O teh težah se je v določeni meri izreklo že tudi predsedstvo CK ZK Slovenije. Omenimo npr. samo Gradisov predlog o upoštevanju srednjeročnega obdobja glede rasti osebnih dohodkov v odnosu do rasti

dohodka. Tudi onadva v celoti podpirata povečanje odgovornosti vseh subjektivnih sil.

Končni rezultati te problemske konference so se izoblikovali v obliko zaključkov, s katerimi je podana nadaljnja usmeritev na področju nagrajevanja. Zaradi pomembnosti jih bomo potem, ko jih bo sprejela konferenca OOZS v celoti objavili.

VINKO KOLETO
JANKO ŠTOK

ZMAGA OB PRAVEM ČASU

Tekma s časom je dobljena, vsaj za Gradis, kajti 20. decembra na svečani otvoritvi Tovarne sladkorja v Ormožu so Gradisovi fantje slavili zmago. Bojazen, da dela do roka ne bodo končali, je bila zaman.

O tem nam je Željko Petovar, dipl. gr. ing. povedal: »Prvi dvoboj« smo dobili že v samem začetku pri grobi ureditvi gradbišča, dovoznih poteh, itd. Upoštevati moramo, da je bila ormoška tovarna zgrajena v rekordnem roku. V tako kratkem času pri nas niso dokončali še nobene tovarne take vrste. Če povem pa še to, da ni bila v tem času samo grajena, ampak tudi sproti projektirana — načrtovana, potem je naš uspeh toliko večji.

Gradili smo tudi v času, ko je na tržišču primanjkovalo gradbenega materiala. Tudi naše kapacitete za projektiranje za koordinacijo, banke niso bile takšne, da bi sledile tem investicijam. Te investicije so znašale okrog 256 milijard. Od tega

nekaj tuje, največ pa domače opreme.

Gradis je tukaj prvič nastopal tako enotno. Sodelovalo je deset gradisovih tozdov. V največjem razmahu del je delalo na gradbišču tudi do 300 gradisovih delavcev.

Dobra odločitev, ki jo bo potrebno v bodoče še prakticirati je ta, da treba dobro izkoristiti domače kapacitete, iskati pa partnerje ki se držijo rokov, pa čeprav so nekoliko dražji. Najbolj so nas »razočarali« tisti, na katere smo najmanj računali. Slovenija ceste smo izbrali za ureditev dovoznih poti, pa se niso držali najosnovnejših rokov.

Nasprotno pa je Geotehnika iz Zagreba, ki je v zelo kratkem času opravila pilotiranje, kooperant, ki si zasluži vse priznanje.

Prav tako ŠTP Zagreb, ki je v rekordnem roku položil železniške tire med objekti.

Ves čas gradnje smo bili pod velikim pritiskom delali smo sobote in

nedelje, dosti je bilo med gradnjo napisanega o tem, ali bo ali ne bo do roka zgotovljeno.

Na običajnih gradbiščih smo bili navajeni tak pressing, vendar je ta trajal največ mesec ali dva. Tukaj pa praktično od vsega začetka. Montažerji so pričeli z deli v sobotah in nedeljah šele letos avgusta, dočim smo mi tako delali že od lanskega julija.

Bilo je težko. Toda vsak izmed nas je hotel pokazati da zmore tudi take napore. Ne, samo kot posameznik, ampak tudi Gradis kot celota. Čeprav je bilo včasih na meji naših in Gradisovih zmožnosti, smo vendarle uspeli.

To je bilo še toliko težje, ker smo se morali najprej seznaniti s tehnologijo pridobivanja sladkorja, da bi lažje sledili gradnji. Bil sem med prvimi, ki sem si nabavil tovrstno literaturo in dodobra proučil prav te vrste tovarn.

Delo je bilo vseskozi zanimivo in naporno. Sedaj v zadnji fazi smo sodelovali kar z 42 tozdi iz vse domovine. To je bilo sodelovanje samo z naše strani. Z njimi smo imeli obrtniške kooperantske pogodbe. Sedaj nas je tukaj vedno manj. Počasi odhajajo delavci delovodje in naši sektorni vodje. Odhajajo na druga nova gradbišča, kakor ptice selivke.

Stevilke so na tem gradbišču ogromne. Vgradili smo preko 48.500 kub. m betona, preko 2.500.000 kg železa, 3.000 m pilotov in izkopano čez 900.000 kub. m zemlje. Večji del ljudi smo črpali prav iz Ormoškega področja. Mislim, da je tudi to imelo pozitiven odraz pri gradnji.

Dobro smo sodelovali z Ormoško občino. Skoraj tisoč ljudi je ves čas gradnje iskalo zabavo in razvedrilo v

tako malem mestu. Treba je bilo misliti tudi na to. Pri tem se je tudi sindikat aktivno vključil v reševanje teh problemov.

Prav na tem področju sta tov. Zavadnik in tov. Horvat prejela srebrni znak sindikata.

Naj omenim še to, da smo Gradis, oziroma naša enota dobili priznanje občine Ormož. Skrb za človeka — delavca nam je bila, poleg tehnične naloge vedno v ospredju.

Za vse nas, ki smo tu vodili dela, je bila to ena velika šola. Povprečno smo bili mlada ekipa. Pridobili smo si veliko izkušenj. Žal so tu največ pridobili posamezniki. Osebo menim, da Gradis kot celota ni dobil dovolj. Tu mislim predvsem na povezavo s projektanti.

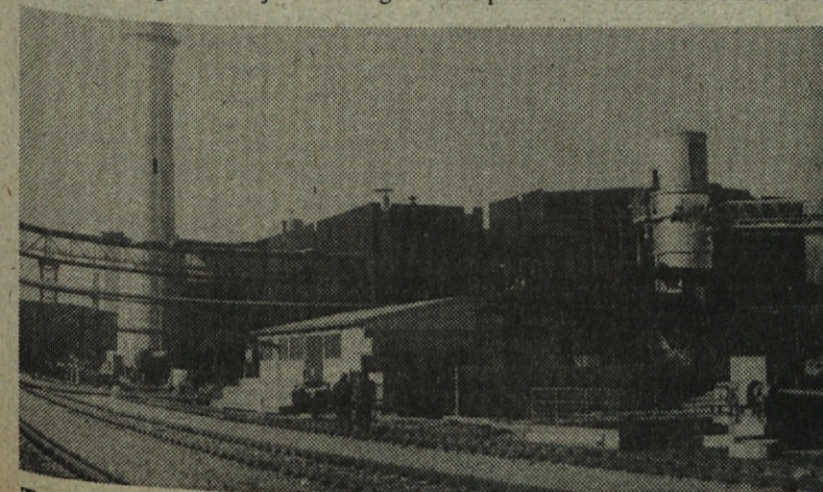
Ti bi v bodoče pri takih gradnjah verjetno delali iste napake, saj smo napake v projektu odpravljali kar tu na gradbišču. Pri tem končnem delu projektanti niso več sodelovali. To je sigurno za grajat.

Naš TOZD je tu od prvega dne. Od pripravljanih del na gradbišču, preko ureditve naselja do danes.

Preko sto večjih ali manjših objektov je bilo treba zgraditi, in to v roku, ki se je skoraj vsem v začetku zdel nedosegljiv, lahko rečem, da sem na koncu koncev zelo zadovoljen, ker se je vsa stvar tako lepo iztekla. Zavedam se, da to ni le zgolj slučaj, ampak rezultat timskega dela vseh nas.

Ob tej priliki bi se rad zahvalil vsem tesarjem, železokrivcem, betonerjem, vsem drugim delavcem, delovodjem in tehnikom za vložen trud pri izgradnji te tovarne sladkorja ter jim zaželim obilo sreče in zadovoljstva v prihodnjem letu.

ŠTROF

Tovarna Ormož tik pred otvoritvijo

Sporazumevanje prinaša boljše gospodarjenje

Ko se poslavljamo od tekočega leta, moramo za temeljno organizacijo združenega dela Lesno industrijski obrat Škofja Loka ugotoviti, da je bilo po eni strani izredno dinamično in tudi uspešno, da pa smo se na drugi strani spoprijemali s problemi, za katere so mislili, da so nerešljivi. Eden od takih izrednih težkih problemov je predstavljalo že pet let trajajoče sporazumevanje o delitvi proizvodnih programov, primerni predelavi lesa, oskrbi s surovinami, trgovski mreži, razdelitvi zemljišča v lesno industrijski coni in drugih področjih s podjetjem Jelovica iz Škofje Loke.

Osnovna ovira, da ni bilo mogoče že prej doseči sporazuma v vseh področjih skupnega pomena, je predstavljala pogojevalna zahteva, da je sporazumevanje mogoče le pod pogojem, da se Gradis samoupravno reorganizira v SOZD, temeljna organizacija združenega dela LIO pa združi z Jelovico v Delovno organizacijo, ki bi se nato tudi združila v SOZD Gradisa. Ker taka zahteva za kolektiv Gradisa v Škofji Loki ni bila sprejemljiva, tudi ni moglo priti do uspešnega sporazumevanja. V razreševanju nerešenih problemov je posegel tudi Centralni komite ZKS in zadalžil oba kolektiva in odgovorne poslovodne organe, da se problem v celoti razreši še v tem letu in da fizična združitev temeljne organizacije združenega dela Lesno industrijski obrat z Jelovico ne more in ne sme biti pogoj za sporazumevanje, ker sta oba kolektiva dejansko že združena v SOZD GLG Bled. Tako stališče najvišjih predstavnikov centralnega komiteja ZKS Skupščine občine Škofja Loka, sozd GLG Bled in drugih je ustvarilo vse temeljne pogoje za enakopravno sporazumevanje obeh kolektivov.

Področje sporazumevanja so vsebovala v samoupravnem spora-

zumu o trajnem medsebojnem sodelovanju med Jelovico in Gradisom, ki je bil svečano podpisan 26. novembra 1979 na Bledu. Ta samoupravni sporazum obvezuje oba kolektiva, da bo tudi doseženo trajno sodelovanje na vseh področjih skupnega pomena.

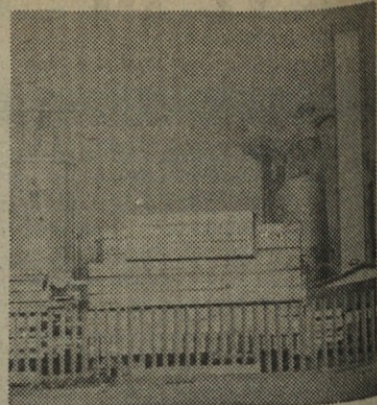
V letu 1979 je bila dokaj živahna tudi investicijska dejavnost v Lesno industrijskem obratu. Z rekonstrukcijo in modernizacijo primerne predelave lesa, mizarske delavnice, kotlovnice in družbene prehrane bodo ustvarjeni pogoji za še hitrejši razvoj v prihodnosti in zagotovljena poslovna in socialna varnost delavcev. Vse navedene investicije so v zaključni fazi in predstavljajo vrednost približno 80 milijonov din. Slavnostno otvoritev predvidevamo ob priliki praznika občine Škofja Loka v času od 7. – 19. januarja 1980.

V avgustu je bila prevzeta tudi preveza za izgradnjo 140 montažnih stanovanjskih hiš tipa GMH na potresnem področju v Kotorju. Kljub naštetim oviram, ki spremljajo gradnje naselja, računamo, da bo naloga uspešno zaključena in do konca leta predana investitorju približno 100 objektov.

Doseženi rezultati bodo v naslednjem obdobju, zlasti v letu 1979 in pa dosežen sporazum o trajnem sodelovanju z Jelovico predstavljalo trdno in realno osnovo za nemoten razvoj in nadaljnjo rast temeljne organizacije združenega dela Lesno industrijski obrat Škofja Loka v prihodnosti. Garancijo za uspešno sodelovanje najzahtevnejših in odgovornejših nalog pa predstavlja kolektiv kot celota, združen in povezan v reprodukcijskem procesu v GIP Gradis, SOZD GLG Bled in pripravljeno sodelovanje z vsemi ostalimi zainteresiranimi poslovnimi partnerji.

Ob tej priložnosti bi rad čestital vsem delavcem Gradisa in njihovim poslovnim partnerjem za Novo leto, obenem pa jim želim veliko delovnih uspehov.

LEOPOLD ILOVAR

Les pripravljen za obdelavo

Pri izgradnji industrijskih in poslovnih objektov so se že zelo uveljavili objekti z y nosilci

Tudi v Gradisu stanovanja s tekočega traku

V primerjavi z drugimi gradbenimi podjetji je TOZD Obrat gradbenih polizdelkov ena redkih organizacij združenega dela, ki se od svoje ustanovitve ukvarja s problemi, kako iz klasičnih načinov gradenj preiti na industrijsko proizvodnjo; od gradenj po načrtu in po vedno drugačnih osebnih željah preiti na dovolj pestro ponudbo prefabriciranih tipskih izdelkov, tako, kot drugje industrija postopoma nadomešča obrtniške načine dela.

V panogi gradbeništva se zdi popolna industrializacija recimo, stanovanjske gradnje ali pa splošnih gradenj, še vedno nedosegljiva, ker končni izdelki – kakršnokoli stavbo, »obremenjuje« kopa postopkov dodeljevanja, obdelovanja, opremljanja z instalacijami, komunalijami itd, od katerih nekatere še vedno opravljamo po sto let starih metodah, druge pa po petdeset let starih metodah (recimo večino elektroinstalacijskih del!) Vse to prispeva k počasni in dražji gradnji.

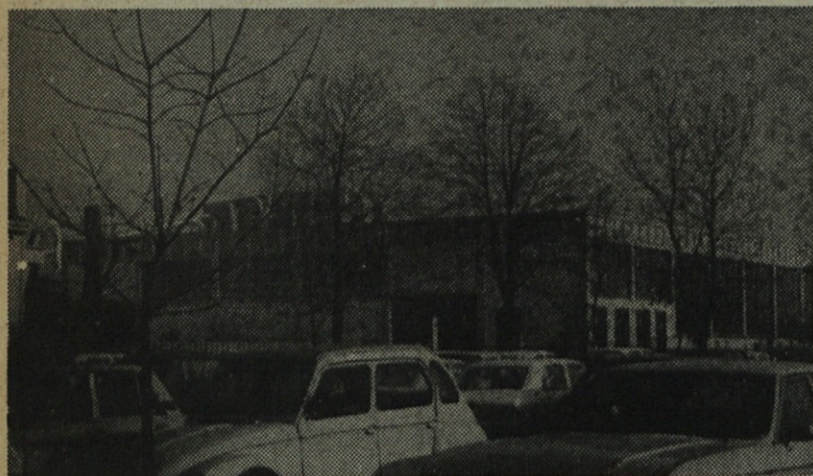
Investitor danes postavlja prvo in bistveno vprašanje:

»Ali ne morete zgraditi hitreje in ceneje?«

TOZD OGP je v gradnjah hal z večjimi razponi po sistemu VELO že doprinesel k temu napredku. Logično nadaljevanje na poti proti industrializaciji je postopno osvajanje izdelkov in sistemov, ki bi bili uporabni tako za stanovanje, recimo ne višja od enega nadstropja s pritličjem, kot za kakršnekoli objekte z isto zahtevo glede višine, ki jo lahko obvladamo z avtodvigali.

Nikakršna iluzija ni več, pričeti in finalizirati kakršnekoli objekt okoli 300 kv. m površine, kolikor obsega srednje velika individualna hiša, v nekaj dneh (recimo v treh dneh). Če bomo to dosegli, smatramo, da bomo dosegli pomemben družbeno-ekonomski uspeh in ne samo tehnično-organizacijski uspeh.

Vredno je poskusiti, čeprav so poskušali že mnogi doma in po svetu. V dveh letih pričakujemo prve rezultate v sodelovanju z arhitekti in z izjemno angažiranostjo domačih tehnologov.

Z novo halo so se povečale tudi zmogljivosti

Veliko dela tudi v naslednjem letu

V leto 1980 vstopamo v TOZD GE Ljubljana z razmeroma dobrim finančnim uspehom, ki rezultira iz poslovanja v preteklem letu. Ta uspeh nam bo pripomogel k odpravi negativnega salda na poslovnem skladu, kar je pogoj za pridobitev bančnih kreditov za predvidene investicije v novo bazo; zagotavlja nam tudi zadostna sredstva na skladu skupne porabe, iz katerega bomo sofinancirali gradnjo novega samskega doma.

Manj zadovoljivi so uspehi v pogledu držanja pogodbenih rokov, čeprav opravičujejo zamude v pretežni meri objektivni razlogi kot n. pr. pri gradnji PPC Slovenijales, prizidka k hali »B« Gospodarskega razstavišča, Poslovnega centra na Brinju in Most čez Ljubljaničo. Kljub objektivnim razlogom, kot so nepravočasna dostava načrtov, novi cementi itd., pa povzročajo zamude pri gradnji resne spore z investitorji, ki imajo lahko nezaželjene posledice tako z našo enoto kot za podjetje.

V pogledu držanja rokov se lahko pohvalimo edino pri gradnji Kulturnega doma Ivan Cankar ter pri gradnji podvoza na Erjavčevi cesti in podhodov na Cankarjevi in Puharjevi cesti.

Seveda je eden poglavitnih vzrokov naših neuspehov prekomerna angažiranost naše enote v preteklem letu (gradnje KDIC in cestnih podhodov so padle izven planiranega obsega del), čemur nismo sledili niti glede kvalificiranih delavcev niti po številu manj pa po kvaliteti. Pomagali smo si z delavci iz privatnega sektorja, katerih produktivnost se je pa gibala od 50 do 70 %!

Upamo, da bo l. 1980 bolj umirjeno, kar se naše angažiranosti tiče, čeprav se že sedaj zavedamo težav, ki jih bomo imeli pri doseganju rokov za zaključna dela pri Kulturnem domu Ivan Cankar, PPC Slovenijales in prizidku k hali »B« na Gospodarskem razstavišču.

V kolikor bo Ljubljanskemu investicijskemu zavodu uspelo zagotoviti nemoteno financiranje gradnje poslovnega objekta na Ploščadi Borisa Kraigherja, bo to za nas ena največjih gradenj v l. 1980.

Pri zahodni obvoznici Ljubljane nameravamo sodelovati z gradnjo treh nadvozov. Nadaljevali bomo tudi z gradnjo II. faze Onkološkega instituta.

V Krškem bomo nadaljevali z gradnjo delavnic in upravnega poslopja za Jedrsko elektrarno in izvajali zaključna dela na primarnem

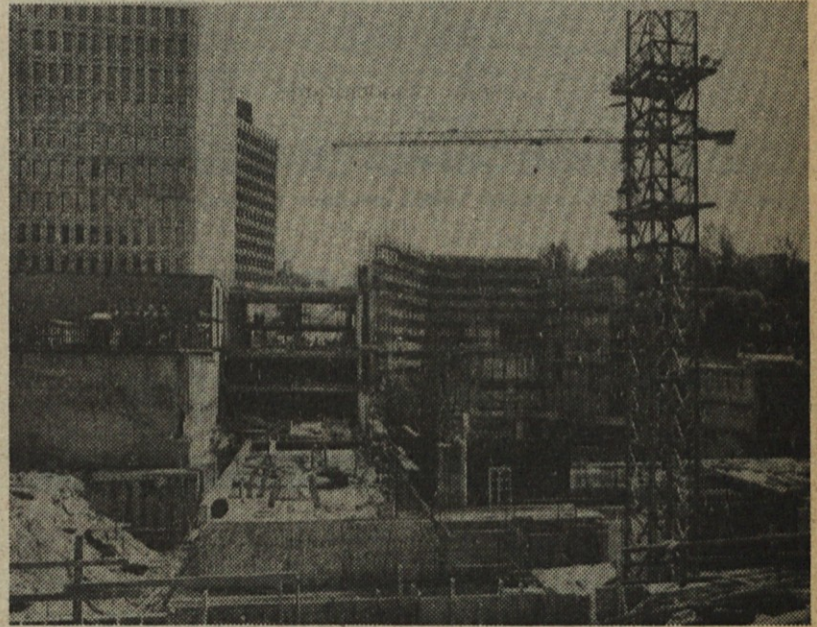
sklopu objektov.

V Dekanih pri Kopru nadaljujemo za IPLAS z gradnjo II. faze tovarne Anhidridne ftalne kisline.

Predvidevamo tudi, da bomo v l. 1980 že pričeli z izgradnjo novih objektov za Kovinske obrate Ljubljane na bivšem letališču.

V Stanežičah smo nosilci del za postavitev nove centralne betonarne v Predolah pa nosilci del pri odprtju kamnoloma.

Delo v Novem letu bo pestro, upamo da tudi uspešno.

Zahtevna gradnja in nepremakljivi roki so zahtevali izredno angažiranost pri gradnji kulturnega doma Ivan Cankar v Ljubljani

HARFA V MARIBORU

Direktor PB Maribor, Vukašin Ačanski, dipl. gr. inž., nam je o uspehih svoje TOZD pripovedoval:

»V letu 1979 smo končali veliko objektov, ki danes že služijo svojemu namenu: koprski del ceste, AC Vrhnika Ljubljana, hitra cesta skozi Maribor — I. etapa, itd.

Sedaj delamo na srednjeročnem planu gradnje cest v letih 75 — 80. To nam daje osnove za nadaljnje delo. V izdelavi so projekti za dela v Kopru, Semedeli, ljubljanski zahodni obvoznici, II. etapa Maribor-jug, hitra cesta, itd. Vzeto je v program del za leta 1980 — 1985.

Želimo, da nam dosedanje izkušnje, rezultati, in uspehi služijo kot osnova za nadaljnji razvoj Gradisa. Vsi objekti katere smo projektirali so bili tehnično zelo zahtevni, tako da ne bi mogel reči, kateri je bil najzahtevnejši.

Mogoče je za spoznanje odstopal viadukt na AC Vrhnika — Ljubljana. Pred nami je natečaj za gradnjo no-

vega mariborskega mostu. Projektirali smo nekako »HARFO«, most, ki bi bil za naše razmere nekaj, posebnega, vendar pa funkcionalen in bi se lepo vklapljal v obstoječo celoto.

Čaka nas velika razvojna naloga,

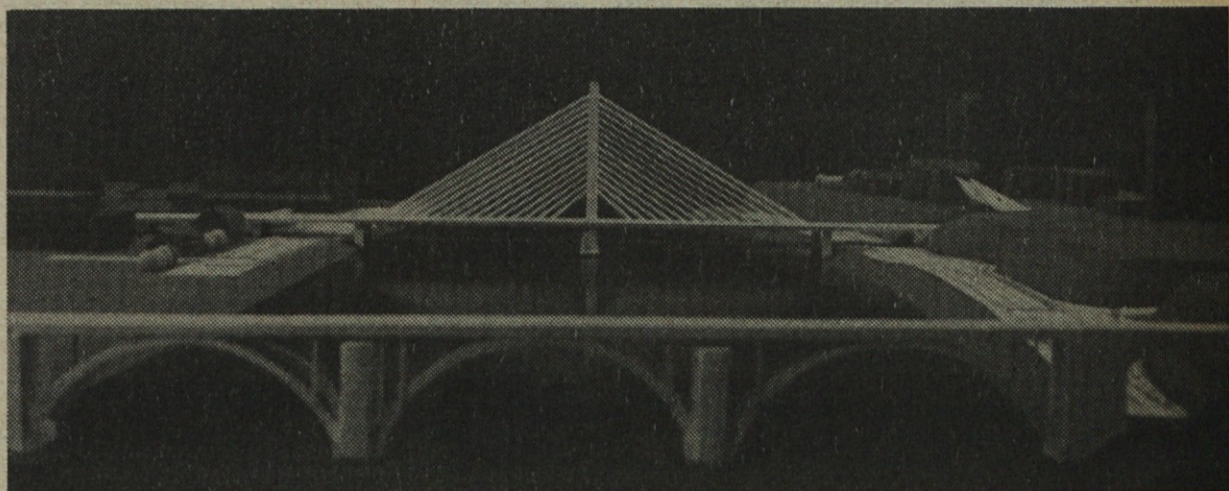
preselitev obratov v Hoče, kar bo bistveno vplivalo na nadaljnji razvoj Gradisa v Mariboru.

Za uspešno sodelovanje pri izgradnji I. etape hitre ceste skozi Maribor smo prejeli posebno priznanje,

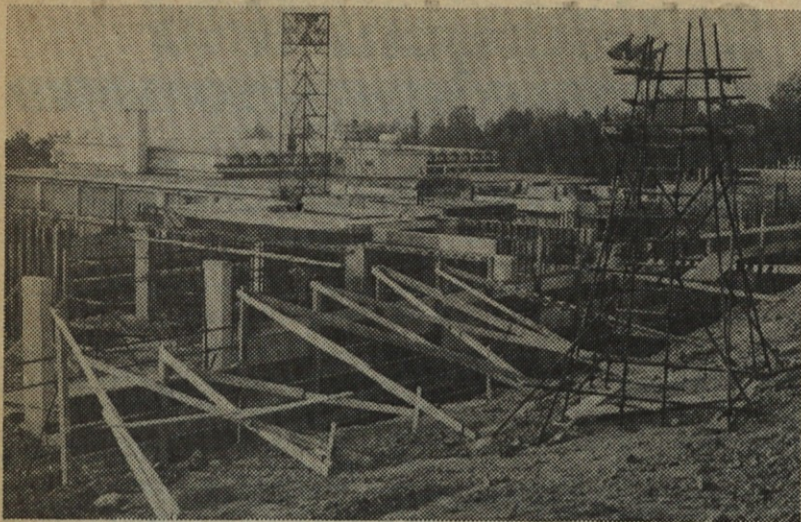
kar nam daje novih moči pri projektiranju.

Vsem članom kolektiva GRADIS želim srečno v letu 1980.»

ŠTROF

»Harfa« — predlagana varianta novega mostu čez Dravo v Mariboru

Gradnja novega doma vojaških vojnih invalidov v Strunjanu

Imamo veliko načrtov in želja

Letošnje leto je bilo za naš tozd v Kopru dokaj ugodno in zato so tudi poslovni rezultati spodbudni. Dela je bilo dovolj, tozd pa se je tudi kadrovsko okrepil. Konec junija so se v Kopru preselili v nove poslovne in delovne prostore. Poleg nove upravne stavbe stojijo tudi velike in nove delavnice, v katerih bo sedaj veliko lažje delati kot pa v prejšnjih provizorijih.

O željah in načrtih v letu 1980 je nekaj več spregovoril direktor koprškega tozda Franc PLAZAR, dipl. gr. inž.

»Imamo veliko načrtov, zato imamo tudi veliko želja, le-te pa dobijo ob novem letu nove razsežnosti.

Tudi mi smo takšni, da z doseženim nismo zadovoljni, morda pa so tudi naše želje pretirane. Toda takšni smo in verjetno bomo v tem pogledu vedno hujši. Prav zato nam novo leto še posebno prav pride, saj nam teh naših želja nihče v slabo ne šteje, še posebno ne, ker so to želje

za ves kolektiv in ne samo za našo tozd.

Torej takole naj bi bilo v novem letu.

Čimveč pridnih in zdravih ter pametnih fantov in deklet naj bi se nam pridružilo, da bomo vedno močnejši kolektiv. Za pridne roke je vedno dovolj dela pri nas.

Drugo kar je pomembno je to, da je treba ljudem dati v roke kladiva in vse drugo kar se rabi, da ne bodo začeli drugi mahati po naših nakovalih (po bučah že poskušajo).

Tretja želja je največja in bojim se, da bo drugo leto zopet samo želja. Sodelovanje med temeljnimi organizacijami in večja medsebojna povezanost med njimi, nadaljnji razvoj organiziranosti DSSS in jačanje strokovnih služb v njej. Vse to so pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da bo Gradis še naprej močna in uspešna delovna organizacija.

Vsem zdravo in uspešno novo leto!

Hotel »Svoboda« v Strunjanu lepo napreduje

Od julija letos gradijo naši delavci tozd Koper nov dom vojaških vojnih invalidov v Strunjanu. Na slovesnostni otvoritvi ob začetku del, ki so se je udeležili tudi Janez Vipotnik, Mitja Ribičič, Marijan Breclj in Marjan Lenarčič je Franc Leskošek-Luka položil temeljni kamen. Dom se bo imenoval »Hotel Svoboda«.

V tem hotelu bo 170 ležišč, tako

da bo skupaj z starimi kapacitetami v Strunjanu 300 ležišč za borce invalide. Investicijska vrednost objekta je okoli 1,6 milijona dinarjev. Pomembna pridobitev za celoten kraj pa bo tudi nova moderna cesta od strunjanskega križišča do doma. Predvideni rok za dograditev objekta je 29. november 1980. leta.

c. p.

Smelo v novo leto

»Ko govorimo o letu 1979,« je pričel razgovor Franc Gačnik, direktor tozd GE Maribor, ne moremo mimo naših dveh največjih gradbišč v Ormožu in Krškem.

Čeprav nosi levji delež na sladkorni tovarni prav naš TOZD, smatram, da je bila to akcija celotnega Gradisa. Pri nas smo se dobro zavedali, da je celotna akcija odvisna od vseh tozdov. Pri tem pa smo se obnašali preveč tozdovski, preveč tržno.

Gradis kot delovna organizacija in še posebej gradbena enota Maribor in PB Ljubljana so nalogo uspešno izvršili. Žal pa nismo naredili koraka naprej v kvaliteti medsebojnih odnosov, ki pa so lahko zasnovani samo na ekonomski bazi in jih imenujemo dohodkovni odnosi.

Zaradi neizpolnjevanja obveznosti poslovnih partnerjev smo prišli, kot TOZD v težko finančno stanje, iz katere nas je rešila samo Interna banka.

Razna oblika koordinacije se je pokazala kot neprimerna, ni prave odgovornosti.

Poleg Krškega in »Sladkorke« smo s skrajnimi napori reševali probleme na manjših gradbiščih, čeprav smo tudi te v roku in kvalitetno končali. Gradbišča v Rušah in Slovenski Bistrici so že eden tak primer.

V samem Mariboru delamo trenutno na treh zelo zahtevnih gradbiščih. Slovensko narodno gledališče, »Šibenik« in osnovno šolo »Borcev za severno mejo« in ne nazadnje tudi kotlarno Maribor—jug.

Zaradi tako velike angažiranosti kadrov smo bili vsi letos kar nekako napeti. Zaradi kadrovske spremembe (tudi v smislu pomladitve) pa predstavlja leto 79 stalni značaj poslovanja, ki je bil precej spremenjen s prenosom določenih funkcij iz Centrale na tozde.

Ko ocenjujem leto 1979 smatram, da smo ga končali zelo uspešno. Zato ima zasluge celoten kolektiv, ki je uvidel pomembnost akcij ter delal tudi proste sobote in nedelje.

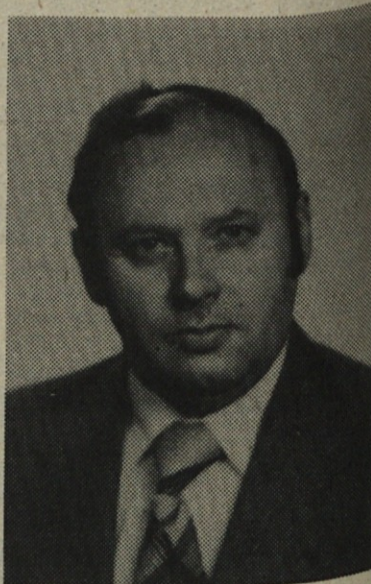
Žal, fizično še ni prišlo do realizacije obrata prehrane. Krivda je v administrativnih postopkih pri pridobivanju vseh soglasij. V bližini se načrtuje vpadnica Maribor—jug.

Kljub temu ne držimo križem rok. Do konca leta bo izdelan idejni osnutek druge etaže (vajeniški dom, skupni prostori in prostori za Krajevno skupnost — PTT, banka, z dravstveni dom, itd.).

Vendar GE Maribor ne more biti samo nosilec teh del, saj jo čakajo še

druge naloge. Preselitev naših obratov v Hoče.

Posebej bi rad pohvalil delo samoupravnih organov in družbeno politične organe, katera velika skrb je bila ravno počutje delovnega človeka. Delavski svet se je odločil letošnje leto, da podeli tozdove nagrade. Mislim, da lahko ugotovimo,

Franc Gačnik, dipl. ing. direktor TOZD GE Maribor

da so bile zelo primerne in prišle v prave roke.

Pred nami je obširen program za leto 1980. Ruše, Bistrica, Ljutomer, Ptuj, Radgona in seveda Maribor so kraji, kjer bomo imeli prihodnje leto naša gradbišča. Zavedamo se, da so poleg kvalitete bistveni tudi roki. Prevzete naloge moramo v roku izpolniti.

Od delovne organizacije pričakujem več razumevanja pri reševanju skupnih nalog, več smelosti pri načrtovanju bodoče organiziranosti, smeļjši nastop v tujini in čimmanj »tozdovskega« obnašanja. V letu praznujemo 35-letnico podjetja. Veliko je bilo narejenega v tem času. V tem obdobju se je izoblikovala pripadnost k velikemu kolektivu, ki pa, naj jo bi starejši prekaljeni gradisovci prenašali na mlajše člane kolektiva, da tudi oni spoznajo dejstvo, da kjer odpovedo vsi stroji in naprave tam stopi na plan pravi Gradisovec.

V letu 1980 želim kolektivu Gradisa še veliko poslovnih uspehov in srečno 1980. »

ŠTROF

Odrekanja prinesla prve rezultate

Sedaj mineva eno leto, kar je tekla proizvodnja v modernizirani in razširjeni železokrivnici v Ljubljani. V tem času že lahko ugotavljajo s primerjanjem poslovanja v starih pogojih s tistim v novih razmerah, da so se uresničile planirane napovedi. Uvedena tehnologija v železokrivnici se je dobro obnesla in ugotovili so, da zaenkrat v njej ni kakšnih pomanjkljivosti.

Z modernizacijo so v prvi vrsti dosegli višjo produktivnost in seveda so njene posledice — ugodni poslovni rezultati. Z izvršeno prenovitvijo pa v železokrivnici niso končali z razvojnimi programom, ampak v tej smeri tudi nadaljujejo. Že za leto 1980 imajo pripravljen dokaj ambiciozen investicijski program. V prvi vrsti bo potrebno zamenjati že izrabljene stroje z novimi tehnološko bolj izpopolnjenimi stroji, nadalje pa bo v tistem delu proizvodnje armature, kjer krivijo tanke profile, uvedena nova tehnologija s popolnoma mehaniziranim transportom zravnanih in rezanih palic od ravnalnih in krivilnih strojev. Vzponredno z uvedbo nove tehnologije in novih visokoproduktivnih strojev pa bo tekla tudi rekonstrukcija stare železokrivske hale, ki bo delavcem v njej prinesla izboljšanje delovnih pogojev. Uredili bodo namreč ogrevanje in osvetlitev. Z omenjeno preureditvijo se bo kapaciteta železokrivnice povečala na približno 12.000 ton skrivljenega železa na leto v eni izmeni. Za izdelavo ene tone armature v letnem povprečju pa predvidevajo samo 9 ur. V eni

izmeni bodo tako izdelali 1.100 ton na mesec. Produktivnost bo torej res na visoki ravni, eden od vzrokov zanjo pa je prav gotovo ta, da bodo izenačili delovne pogoje v vseh proizvodnih halah.

V tem času se resno pripravljajo za veliko delovno akcijo v tovarni IMV v Novem mestu. Železokrivnica bo odigrala pomembno vlogo pri izgradnji druge faze tovarne IMV, saj bo treba izdelati in vgraditi v 11 mesecih približno 5.000 ton armature. Za realizacijo te zahtevne naloge bo železokrivnica zgradila v Novem mestu obrat za izdelavo armature s kapaciteto 500 ton na mesec.

Gradisova železokrivnica je danes najmodernejša in največja železokrivnica v Sloveniji in ena največjih v Jugoslaviji. Seveda se v zadnjem letu to pozna tudi v samem Gradisu, saj ne prihaja več do težav v dobavi armature. Prenovljena železokrivnica se ponaša tudi s precejšnjo stopnjo produktivnosti in to ne na račun večanja števila zaposlenih.

Z leto 1979 je v železokrivnici poleg dobrega poslovnega rezultata značilno tudi aktivno družbenopolitično življenje. Komisije delavskega sveta in sindikalna organizacija so bile mnogo bolj delavne kot prejšnja leta. Še nadalje pa izboljšujejo tudi aktivnost zunaj meja temeljne in delovne organizacije; tesne stike vzdržujejo z »Armiračem«, ki jim večkrat pomaga iz zagat, kadar na določenem gradbišču primanjkuje železokrivcev.

Purnat Rajko, oec., direktor KO Maribor o letu 1980 v Kovinskih obratih:

»Mirno lahko trdim, da smo letošnji plan dosegli. Celo več, najnovejši izračuni kažejo, da bomo postavljeno številko presegli.«

»V čem je ključ za tak uspeh? Mislim, da samo v dobri organizaciji dela in skupni odgovornosti. Pa še nekaj je pomembno. Rokov za prodajo naših izdelkov se točno držimo. Prav na ta račun in račun kvalitete smo letos prejeli nekaj priznanj.

K boljšemu poslovanju so pripomogli tudi boljši pogoji dela. Koristnost nove hale se kaže šele sedaj.«

Letošnje leto so prodali in zmontirali svoje izdelke praktično po vsej Jugoslaviji, vse do Zadra in Skopja. Glavni njihov izdelek asfaltne

baze s pridom uporabljajo naša podjetja, saj se po kvaliteti lahko kosajo z uvoženimi stroji.

V kadrovski politiki so naredili korak naprej, zaposlili nekaj novih mladih strokovnjakov in prvi sadovi se že kažejo. Razvili so nov tip asfaltne baze z zmogljivostjo 80 ton na uro.

Med novejšo ali izpopolnjeno izdelke lahko štejemo tudi 500 in 1000-litrski mešalec za beton. Te bodo prvič prikazali na zagrebškem velesejmu.

»V prihodnjem letu si želim večje sodelovanje med tozdi. Saj le tako vidim razvoj celotnega Gradisa. Skrb za delavca bo tudi v prihodnjem letu v ospredju. Vsem članom delovne organizacije Gradisa želim srečno v letu 1980.«

ŠTROF

UPORABA PEPELA V GRADBENIŠTVU

Termoelektrarna »Kolubara« in tovarna cementa v Kosjeriću pripravljata samoupravni sporazum o skupnih naporih pri raziskovanju možnosti za širšo uporabo pepela v gradbeništvu, pri gradnji cest in proizvodnji cementa. Raziskave bodo financirali skupno, kakor tudi poznejšo izgradnjo prostorov in opremo za uporabo pepela v gradbeništvu. Po zagotovilih strokovnjakov so dosedanje raziskave že pokazale zelo dobre rezultate.

NOVI FASADNI PREMAZ — AMFIGLOS

Zahodnonemške tovarne so pred kratkim začele s proizvodnjo novega fasadnega premaza — »amfiglos«. Pri tem premazu je kot vezivo uporabljena čista akrilna smola, ki

premazu daje še eno pomembno lastnost: fasada ne porumeni. Ta lastnost amfiglasa pride do izraza predvsem v pogojih primorske klime, kjer je izpostavljenost fasade ultravioletnim žarkom večja kot v drugih krajih. Razen tega je ta premaz odporen tudi na sol, ki jo prinaša veter z morja.

Amfiglos priporočajo tudi za obdelavo notranjih zidnih površin, katere morajo biti odporne na dezinfekcijska sredstva.

KVALITETA OPEKE IZBOLJŠANA Z ALKOHOLOM

Da bi izboljšali kvaliteto opeke, ki se uporablja v gradbeništvu dodajajo strokovnjaki Državnega znanstveno-raziskovalnega instituta moskovske keramične industrije alkohol v glineno maso. S tem postopkom postane opeka odpornejša na temperaturne spremembe in obnem bolj trda.

Otvoritev dela novih prostorov Železokrivnice je pomenila začetek novih poslovnih uspehov te naše TOZD

TOZD Biro za projektiranje Ljubljana

VČERAJ, DANES, JUTRI

Ob koncu iztekajočega leta se oziramo nazaj in naprej. Nekoliko pregrete od prehojene vijugave poti, se nam zdaj tu — zdaj tam zahoče, da bi umirili korak. A skoraj istočasno nas potegnejo za sabo valovi želja, ki se vzbujajo ob predstavah bližnje prihodnosti.

Naša tradicija z znakom 25-letnice se nam kaže v številnih projektih, preko tisoč jih je, v tematsko zelo pestrih pristopih in obdelavah. Pričeli smo s tipično inženirskimi objekti, z dobrim obvladovanjem zahtevnih konstrukcij. Nato smo počasi prehajali k arhitektonsko občutljivejšim zasnovam. Razvijali smo se dalje, v želji, da bi čimprej dosegli kompletnost projektiranja. Danes je naša ponudba precej široka, nemalokrat tudi povsem zaokrožena. Ne prevzemamo samo izdelave celotnih projektov, temveč tudi vodimo koordinacijo v načrtovalnem procesu, ki se razpoteguje od investicijskega programa do predaje zgrajenih objektov.

V sedemdesetletnem kolektivu si prizadevamo, da ne bi zašli v golo ekstenzivno zaposlovanje. Predanost stroki je bistvena prvina našega obstoja in razvoja. Saj vemo, da se delo sposobnega kadra odraža tudi v širšem družbenem prostoru. Zaradi zahtevnosti stroke je razumljivo, da

je naš naraščaj vedno iskan. Ob tem se zavedamo, da bomo morali za dobro ustvarjalno delo nuditi največ, kar moremo. Svoboden in po možnosti intenziven osebnostni razvoj vsakega posameznika, spodbujanje ustvarjalnosti z različnimi stimulacijami in ne nazadnje, krepitev družbene zavednosti slehernega delavca, so načela, ki zagotavljajo napredek v naši stroki. Projektant pač ne more delati zase, stalno se mora izogibati zastarelosti in stalno mora preverjati skladnost svojega dela s potrebami družbe.

Če je kadrovska rast naša interna zadeva, tega ne moremo reči za projektantske naloge. Velikokrat smo že povedali, da je hajka za projekti, ko pristajamo na nerealne izdelavne roke, odraz zapostavljenega in površnega planiranja, odraz neke miselnosti v družbenem dogajanju, da je možno vse sprojektirati čez noč. Investitor si vzame dovolj časa za odločitve, razni upravni organi podajajo svoja stereotipna soglasja kar se da počasi. In končno dobi projektant že napol zamujeno nalogo, velikokrat nejasno definirano in le redkokdaj mu omogoči variantne rešitve, ki pripeljejo do kvalitetnih načrtov.

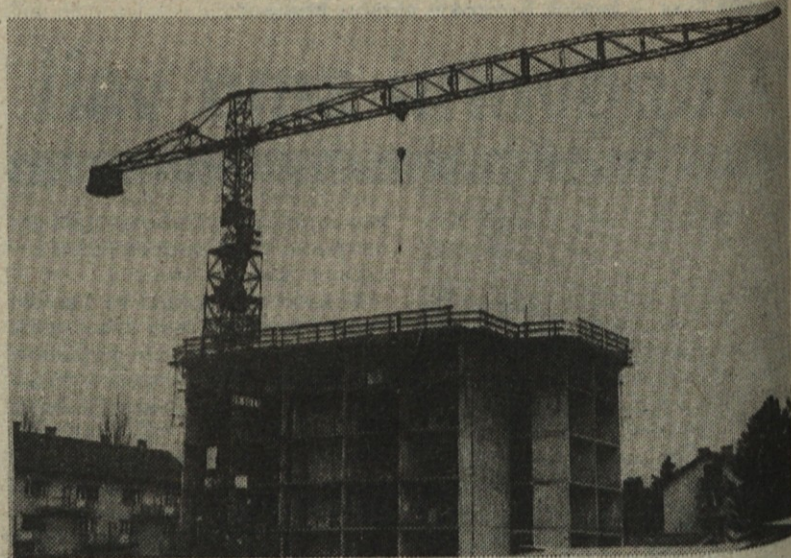
Neprestano se vrtimo v problematiki planiranja. Zato je prav, da ob

zaključku leta zapišemo, kolikšen je lahko delež projektivnega biroja pri določanju razvojnih ciljev celotne delovne organizacije.

Najprej se moramo potruditi, da v svoji temeljni organizaciji poiščemo realne smeri lastnega razvoja. Predvsem moramo razmišljati o tem, kako bi se lahko povezovali z ostalimi gradisovimi tozdi. Priznavati si moramo, da smo dolžni prispevati zamisli oziroma dajati predloge za oblikovanje strateških razvojnih ciljev Gradisa. Kasneje bi se

po možnosti vključevali s svojimi izkušnjami tudi v delovne skupine za izdelavo konkretnih razvojnih nalog. Zavedamo se, da razvoj ni nekaj presenetljivega, temveč trdo in vztrajno delo, je kombinacija načrtovalskih in organizacijskih sposobnosti.

Želimo vsem Gradisovim enotam in delovni skupnosti skupnih služb čimveč uspeha »srečujočega« planiranja in uspešno sporazumevanje v zavestni strpnosti.

Stanovanjska gradnja v Ptuj

Najhitrejša rast dohodka v Gradisu

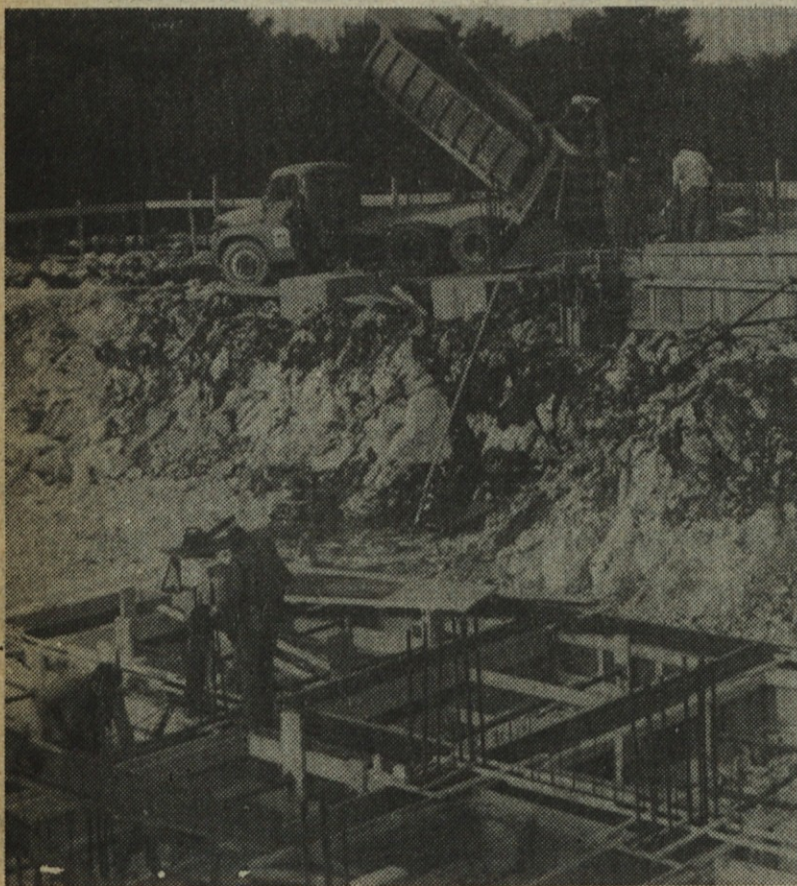
Naša najmlajša TOZD v Gradisu v resnici ni tako »mlada«, kot se kaže: Gradnje Ptuj, ki imajo komaj štiriletni staž pri Gradisu, so letos praznoval 30 let svojega obstoja. Za majhno delovno organizacijo je to že dolga doba samostojnosti. Leta 1975 se je ta TOZD prelevil iz delovne organizacije v temeljno organizacijo našega Gradisa in v tem kratkem času doživel razvoj, s kakršnim se težko pohvali kdo drug.

Danes veljajo Gradnje Ptuj za našo TOZD, v kateri najhitreje narašča dohodek na leto. Kaj pomeni tak napredek za ptujsko TOZD in njegove delavce, ni potrebno govoriti. Dokazov za boljše delovne pogoje in s tem tudi boljše delovne rezultate je v zadnjem času dovolj. Prav za svojo 30-letnico so v Ptuju odprli novo moderno mizarsko delavnico, v kateri danes dela približno 50 ljudi. Stari prostori za to dejavnost so bili res skrajno neprimerni,

danes pa se lahko pohvalijo z mizarsko delavnico. Sicer je v njej še precej starih strojev, vendar upajo, da bodo tudi te lahko kmalu zamenjali za boljše in modernejše. Mizarska delavnica je poleg razvojnega uspeha tudi priznanje za prizadevanost vseh delavcev, saj so sami opravili več kot 1500 prostovoljnih ur.

V kratkem bodo v Ptuj uredili tudi majhno železokrivnico in kotlovnico. Že včeraj premajhni prostori za upravo pa bodo zopet morali malo počakati na dograditev. Prizidek k upravni stavbi najbrž še ne bo prišel na vrsto za izgradnjo v naslednjem letu. Poleg tega si želijo še postaviti tudi novo menzo, kjer bi lahko uredili del boljšega standarda svojim delavcem.

Kako pa je z delom? Na Ptujskem polju je dela precej. Sicer pa Gradis velja za enega vodilnih izvajalcev stanovanjske gradnje in s tem bodo nadaljevali tudi v prihodnjem letu.

Betoniranje temeljev počitniškega doma Gradis — Biograd n/m v globini 3 m v živi skali

MOJSTRI MOSTOV

Delavci TOZD Nizke gradnje so v letu 1979 delali na številnih pomembnih in zahtevnih objektih. Kratek pregled nam da približni obseg del, ne pa tudi vseh težav, s katerimi so se borili. Izvršili so sledeča večja dela:

- dokončali gradnjo 7 nadvožov na AC Dolgi most - Vrhnika v skupni dolžini 830 m,

- dokončali gradnjo 3 mostov v SR Črni gori v skupni dolžini 253 m, med njimi najzahtevnejši objekt preko reke Morače, grajen po sistemu proste konzolne gradnje z razponom 96 m. Sodelovali so še pri gradnji nadaljnjih 3 mostov in izvršili večjo sanacijo enega mostu,

- dokončali gradnjo 4 objektov na hitri cesti skozi Maribor,

- dokončali I. fazo pripravljalnih del, vključno z mostom preko Soče in pričeli z deli na glavnem objektu HE Solkan,

- v Novem mestu zgradili spodnjo konstrukcijo 600 m dolgega viadukta, izdelali vse nosilce in pričeli z montažo istih,

- zgradili zgornjo konstrukcijo mostu v Radmirju preko Savinje, v Šaleški dolini preko Pake in v Ljubljani preko Ljubljance skupne dolžine 163 m,

- izdelali in zmontirali nosilce za krovno konstrukcijo črpališča v Ljubljani,

- sanirali most preko Save v Črnučah in nadvoz preko ceste Ljubljana - Zagreb pri Višnji gori,

- nadaljevali z ureditvenimi, zaključnimi deli na HE SD-2.

Direktor TOZD NG HVASTJA BOLTEŽAR, dipl. inž. gr.:

Celotna vrednost izvršenih del presega planirano vrednost celotnega prihodka. Poslovni rezultat ne bo sorazmeren opravljenim delom. Velik porast proizvodnih in poslovnih stroškov vključno z hitro rastočo inflacijo v znatni meri razvrednotijo dosežene proizvodne rezultate.

Rezultati 1979. leta nas opozarjajo na še težje pogoje gospodarjenja v letu 1980. Da bi bilo naslednje

leto uspešno, moramo z vso resnostjo in doslednostjo pristopiti k naslednjim glavnim nalogam:

- zboljšati produktivnost z dobro organizacijo del,

- doseči večjo osebno prizadevnost pri izvrševanju nalog,

- izboljšati izkoriščanje materialov in delovnih priprav,

- izboljšati delovno disciplino,

- dosledno uveljaviti in izvesti nagrajevanje po rezultatih dela,

- skrbeti, da bo vsa dokumentacija ažurno vodena in obračun izvr-

šenih del sproten,

- skrbeti, da bo vsa potrebna dokumentacija urejena pravočasno (projekti, načrti, soglasja, gradb. dovoljenje, garancije, itd.),

- pravočasno urediti primerno nastanitev in prehrano delavcev,

- pridobiti dovolj del za polno zaposlitev vseh delavcev v TOZD.

Oskrbljenost z delom je za leto 1980 razmeroma dobra, pridobiti morajo še približno 30 % za 1980. leto planiranih vrednosti del.

Pogojena so že naslednja dela:

HE Solkan, viadukt v Novem mestu, viadukt na obvoznici pri Dolgem mostu v Ljubljani, most preko Save pred bodočim karavanskim predorom in mostova preko Sore na »Uranski« cesti.

Naredili so ogromno, kvalitetno in kar je najvažnejše, v roku. To pa je še kako pomembno za pridobivanje novih del, teh pa, kot vidimo, v letu 1980 ne bo zmanjkalo in prepričan sem, da bomo prihodnje leto ob tem času lahko poročali še o večjih zmagah.

ŠTROF

Ali res samo gradbenik?

Že precej časa sledim dogodkom v gradbeništvu pa znova in znova slišim isto pesem: kratki roki gradnje, bo objekt do zime pod streho, zamuda pri gradnji, bo tovarna pričela obratovati do predvidenega dne in še in še.

Včasih se pojavi v časopisu še kakšna slika napravljena s teleobjektivom s sosednje zgradbe skupino delavcev, ki šamo »stojijo« na mestu, da bi delali.

Pa premišlujem. Ali je res samo gradbenik na koncu kriv, da objekt ni do roka končan?

Ali mora na koncu res on reševati malomarnost drugih?

Navadno se dela še sobote in nedelje, pa še kakšen praznik povrh, samo da gradbeno podjetje ne izgubi dobrega imena. Pa ga ni morda pred tem izgubil že nekdo?

Od zamisli do pričetka del navadno mine precej časa. Od prve predlagane lokacije navadno ni nič. Iščejo nove in nove, dnevi in tedni pa tečejo. Potem pridejo na vrsto dovoljenja in soglasja. Tu se začne prava papirna vojna. Papirji gor, papirji dol, meseci pa tečejo. Včasih mi ne tudi leto.

Denarja, ki je bil predviden za gradnjo je stalno manj.

Ne, ni ga nihče ukradel, to ne. Samo med tem se je nekajkrat po-

dražil cement, opeka, les, nekajkrat spremenil objekt, pa smo tu. Pri začetku gradnje namreč, gradbeniki končno pričnejo z gradnjo (če bi začeli že prej, so predvidene visoke kazni). Na svečanosti na začetku gradnje slavnostni govornik sicer omeni, da se objekt pričinja graditi, z dvo, tri ali več mesečno zamudo, da pa upa, da bo tako renomirani izvajalec objekt le do roka končal.

Potem se začne zgodba odvijati znova. Vsi se počasi odmaknejo,

gradbeniki ostanejo na soncu in dežju skušajo nadoknaditi izgubljeni čas.

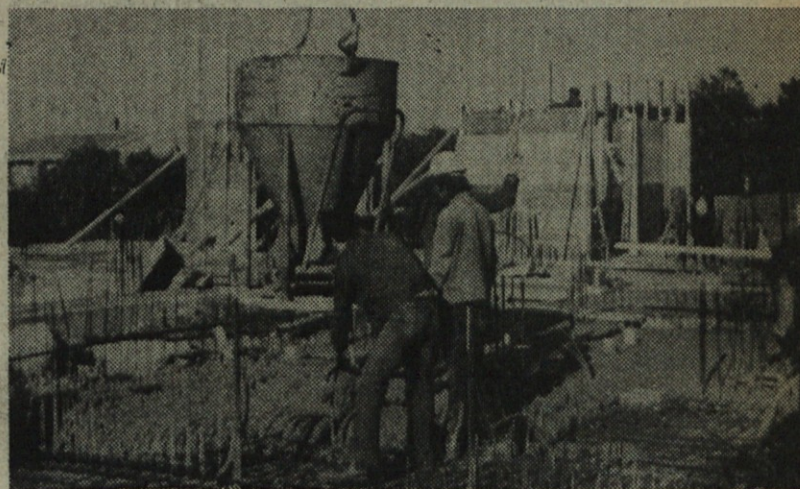
Čas, ki ga je že nekdo pred meseci izgubil.

Tu se moje razmišljanje konča. Razmišljam in ostanem brez pametnega odgovora.

Listam časopis. Velik naslov. GRADBENO PODJETJE ... KASNI Z GRADNJO ŠOLE.

Toda, ali je res samo gradbenik tisti!

ŠTROF

Tako smo betonirali prloščo v Biogradu

SPO V LETU 1980

Malo časa nas še loči do leta 1980. Kaj nam bo prinesel čas v novem letu, ne vemo, vemo — oziroma vsaj vedeti bi morali, kaj moramo napraviti. Programi in želje, ki naj bi bili izpolnjeni, so običajno večji, tako da do konca leta še vedno nekaj ostane. Kako se programi uresničujejo, je največ odvisno od samih nas, ostalo pa od skupnosti naše delovne organizacije Gradis ter še koga.

V naslednjem letu pri SPO stopa v življenje reorganizacija. Delavski svet SPO je že razpravljal o reorganizaciji ter tudi potrdil shemo delovnih nalog. Reorganizacija zajema večje število delovnih nalog, katere naj bi prevzeli strokovni delavci, ki jih pa še nekaj primanjkuje. Kadre določenih profilov je težko najti, delo je namreč dokaj zahtevno in odgovorno; dogaja se, da še iz obstoječega staleža odhajajo.

Z reorganizacijo poleg kadrov nastopa še problem nastanitve. Naši delavci morajo bivati nešteto krat v hotelih. Ena izmed važnejših nalog bo pridobitev bivalnih kapacitet, zaenkrat vsaj na ljubljanskem območju. Nič manjša pa ni problematika razširitve življenjskega prostora. Že nekaj časa traja prostorska stiska, z večanjem mehanizacije. Ta problem ni samo naš ampak je skupen, torej celotne Gradisove skupnosti. Potrebna bodo skupna vlaganja poleg mehanizacije tudi v to smer.

Da bo Gradis lahko konkurenčen, bo potrebna večja investicijska vlaganja v stroje, posebno v specifično grupacijo. Tega, oziroma takega zaloga pa SPO ne bo zmogel brez skupnega vlaganja.

Program je zelo obsežen, saj predstavlja vrednost skoraj 50 starih milijard. Dragi stroji in oprema bo potrebovala zopet delavce — strokovnjake, ki bodo bdeli nad preventivnim vzdrževanjem in upravljanjem, za kar bo treba dati še večji poudarek.

Torej v naslednjem letu bo treba še mnogo postoriti. Pojem storilno-

sti in odgovornosti bomo morali spraviti v življenje, v kri in mесо vsakega posameznika. Ob napisani besedi »storilnost« ne bomo mogli več živeti. Nihče ne zahteva, da bi za to padale žrtve, nikakor ne, le samo malo čuta zavesti je vzbuditi in če bomo to malo združili, bo nastalo veliko.

Veliki bogataši smo tudi v nadurah in režijskih urah. Če globlje pogledamo, so te ure eden od zelo negativnih faktorjev z dalekosežnejšimi posledicami. In kaj pomenijo take ure: dražitev naših uslug delovne organizacije Gradis, zmanjšanje konkurenčnosti, težje pridobivanje dela in kot slednje tudi mi — v kakršni koli obliki jih plačujemo kot posamezniki.

Eden od osnovnih vzrokov naraščanja nadur je tudi nepravilno planiranje mehanizacije in del gradbenih enot. Nešteto krat se dela zavlečejo zaradi nepravilnega predhodnega planiranja dela.

Stroji so na ta račun zadržani, medtem ko druga enota čaka na gotove stroje. Ko le te dobi, pa forsira delo, da lovi rok — posledica, nadure. Moramo priznati, da je nekaj objektivnih vzrokov glede dobave materiala ali tudi večkrat načrtov, vendar je to le v manjši meri.

Zelo smo v zaostanku glede nagrajevanja po rezultatu dela. Naš široki samoupravni mehanizem nam to omogoča, imamo zakon o združenem delu, široko paleto samoupravnih organov, pa še vedno plačujemo pridnega in lenega delavca enako. Enako bo treba urediti tudi na realno bazo OD, kar se bo odražalo v akumulaciji in standardu a največ pa v storilnosti, ki jo vse bolj pogrešamo.

Leto 1980 bo leto stabilizacije in varčevanja energije. Tudi ta faktor bo moral biti prisoten v našem programu, poleg že preje nanizanih nalog. Varčevanje bomo morali razširiti ne samo na energijo, ampak tudi na naše stroje in naprave. Cene strojem in napravam rapidno raste-

jo, s tem bi morali rasti tudi naš čut in odgovornost za negovanje. Z malo dobre volje, znanja in odgovornosti bi se prihranil marsikateri dinar, marka ali dolar, ki ga moramo dati za nadomestne dele.

V novo leto nas bodo spremljale zelo zahtevne naloge, ki pa ne smejo obremenjevati samo določeno skupino ljudi. Nihče ne more trditi, da so to naloge samo za gotove strokovnjake, ampak so za vsakega posameznika. Vsi smo samoupravljalci ter moramo prevzeti tudi dolžnosti, ne samo terjati pravil, torej sodelovati v procesu.

Nanizanih je samo nekaj nalog, s

katerimi se bomo morali spoprijeti v naslednjem letu, vendar ne edine. Moramo biti pripravljeni na življenjski proces, ki prinaša vedno kaj novega, torej naloge, katerih nismo predvidevali.

Zmogli bomo vse ob sodelovanju vseh, le če bomo živeli še naprej v miru kot smo doslej.

V imenu kolektiva TOZD SPO, želim vsem delavcem Gradisa, kakor tudi svojcem, na gradbiščih in birojih zdravo, zadovoljno in uspešno novo leto 1980 z željo nadaljnega pristnega sodelovanja.

LUDVIK SNAJDER

Božidar Lukač, direktor TOZD, GE Jesenice

Sposobni smo prevzeti najzahtevnejše gradnje

»Na koncu letošnjega leta smo poleg rednega dela na gradbiščih več časa porabili tudi za analizo dosedanjega razvoja in za izdelavo osnutka razvojnih možnosti TOZD Jesenice za obdobje 1981—1985.« je začel svojo novoletno poslanico direktor TOZD Božidar Lukač. »Prav ta osnutek srednjeročnega plana bo naše vodilo v letu 1980 in v naslednjih letih.

Pa ostanimi še nekoliko v letošnjem letu in preteklem petletju. Za to obdobje je značilno, da je naš TOZD v okvirju Gradisa nazadoval, gledano z stališča skupnega prihodka in števila zaposlenih. Leta 1972 je delež naših delavcev v Gradisu znašal 11,60 %, letos pa samo 9,48 %. Še bolj skeptičen je podatek za celotni prihodek. Tako je naš delež v celotnem prihodu Gradisa iznašal leta 1972 13,70 %, letos pa le

7,39 %. Isti podatki gledani samo s stališča gradbenih tozdov so nekoliko boljši, kar pomeni, da so se v preteklem obdobju bolj razvijali naši obrati.

Naš TOZD je tehnološko opremljen za izvajanje vseh vrst gradnje. Menimo, da bi bilo nujno, da bi vsak gradbeni TOZD v Gradisu moral imeti neko specializacijo, oziroma posebno usposobljenost. Na Jesenicah bomo poskušali v naslednjem letu in v srednjeročnem obdobju 1981—85 najti tako usmeritev. Ne katere od možnih usmeritev k specializiranosti so na naslednjih področjih: izvajanje betonskih cest, tunelska gradnja, globoko fundiranje, gradnja mostov s specializacijo za spodnjo konstrukcijo za gradbeno dela.

Tržne prilike so po naših ocenah v letu 1980 ugodne za jeseniški tozd.

Sodobna tehnologija rabi tudi sodobne stroje med katerimi so tudi prevozni mešalci za dostavo kvalitetnega betona

Nadaljevanje z 10. strani

Te prilike, ocenjujemo, bodo zadovoljive tudi v obdobju 1981—85. Za naš TOZD in Gradis kot celoto so zanimiva predvsem naslednja dela: gradnja tunela Karavanke z vsemi spremljajočimi objekti in cestnimi povezavami, gradnja nove jeklarne na Jesenicah, gradnja avtoceste Naklo — Ljubljana, stanovanjska gradnja na Jesenicah in Kranju, gradnja turističnih stanovanj v Kranjski gori in Bohinjski Bistrici, gradnja tovarne jeklenega korda za Savo Kranj, gradnja rudnika urana Žirovski vrh, gradnja hidrocentral Mavčiče in Kobarid itd. Na Jesenicah smatramo, da bi Gradis bil sposoben v sodelovanju še z nekaterimi specializiranimi delovnimi organizacijami prevzeti izgradnjo tunela Karavanke.

V letu 1980 bomo morali posvetiti družbenemu in osebnemu standardu naših delavcev večjo skrb. Gre predvsem za pridobivanje novih stanovanj na celotnem področju Gorenjske regije. Še večjo skrb kot

do sedaj moramo nameniti vzdrževanju in obnavljanju delavskih naselij na Jesenicah in Kranju. Vlaganju v nove zmogljivosti samskih domov v srednjeročnem obdobju 1981-85 ne predvidevamo, temveč samo izboljšanje njihovega standarda.

Osební dohodek delavcev in sploh nagrajevanja po delu bi morali biti odločujoč instrument večanja produktivnosti, ki je na Jesenicah pod Gradisovim poprečjem.

Tudi kadrovska problematika bomo morali posvetiti mnogo več pozornosti. Kadrovska problematika v tozdu je zelo pereča. Strokovna usposobljenost naših delavcev je vse slabša. Število in kvaliteta tehničnega kadra je v tozdu še vedno kritično, vendar se stanje polagoma izboljšuje. Z ustreznimi letnimi programi moramo v naslednjem obdobju izboljšati kadrovsko strukturo.

»V imenu TOZD GE Jesenice želim v novem letu vsem delavcem Gradisa obilo zdravja in poslovnih uspehov.«

c.p.

»Emono« so zgradili delavci TOZD GE Ljubljana-okolica

ZOPET USPEŠNO GOSPODARILI

Naša TOZD GE Ljubljana — okolica je ena najmlajših gradbenih temeljnih organizacij v Gradisu, pa vendar si je v teh letih obstoja zagotovila trden položaj med starimi »mački«. V ljubljanskem bazenu je danes enakopraven partner vsem tistim, ki gradijo stanovanjska naselja, zunaj Ljubljane si je pridobila nekaj gradbišč, katerih pomembnost tudi ne moremo prezreti.

Seveda so jih v letih rasta temeljne organizacije spremljale tudi težave, ki pa niso imele toliko moči, da bi to rast zavrele. Nasprotno Ljubljana — okolica je ena tistih tozdov v Gradisu, ki vsako leto končajo s pozitivnim poslovnim uspehom, ali pa celo tekmuje za Gradisovo nagrado. Kljub temu, da po številu zaposlenih niso največji gradbeni tozd načrtujejo za naslednje leto kar 970 milijonov din del. Kaj pomeni to v vrednosti proizvodnje celotnega Gradisa, najbrž ni potrebno pojasnjevati. Kljub tako visoko načrtovanemu delu pa se zavedajo, da imajo tudi v naslednjem letu dovolj domačih problemov, ki bi jih radi čimprej rešili. Poleg tega, da bi vsa dela opravili tako kot sedaj načrtujejo, bi bil za njih največji uspeh, če bi lahko naredili večji korak na področju njihove lastne stanovanjske gradnje — gradnje samskih domov. Kljub dolgoletnim prizadevanjem še vedno niso v Ljubljani našli ustrezne lokacije, kjer bi lahko gradili samska stanovanja za Gradisove delavce ljubljanskega bazena.

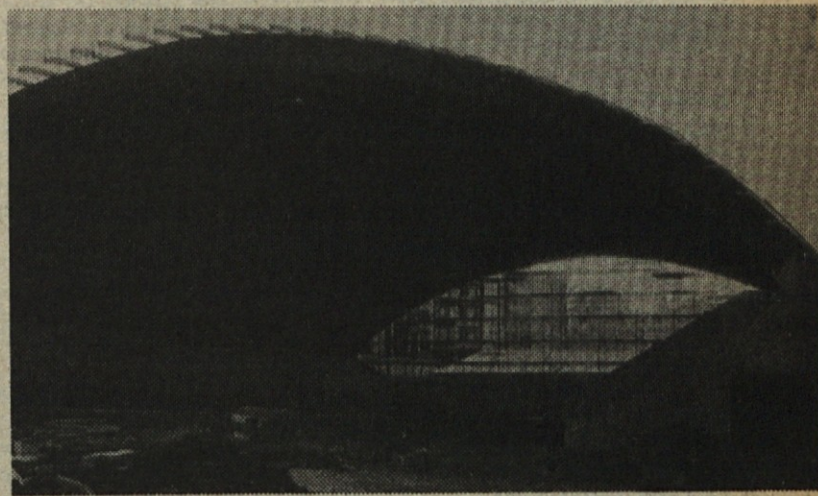
Vsako večje gradbišče v Ljubljani ima danes svojo barakarsko naselje in to prav gotovo ne ustreza današnjim zahtevam družbenega standarda. Eden osnovnih problemov je tudi nerešeno vprašanje baze, ven-

dar upajo, da bodo tudi ta problem lahko rešili že v naslednjem letu.

Njihovo največje gradbišče je trenutno v tovarni IMV v Novem mestu. Tam so prisotni že nekaj let in danes je postalo to gradbišče eno največjih, ki jih je trenutno prevzel Gradis. Prav za to gradbišče pa obstajajo še marsikatera nerazjasnjena vprašanja v zvezi z njegovim statusom. Gradisovci se počutijo na tem sektorju kot tujci, občasni gostje, čeprav tam praktično delamo nepretrgano že 6 let. V tem kraju smo še vedno barakarji, prosotni le s svojim fizičnim delom, ne pa tudi kot aktivni delavci v družbeno-političnem življenju novomeške občine. Prav bi bilo, da bi se o statusu in pomenu tega gradbišča čim prej temeljito pogovorili tudi v okviru Gradisa.

V sveh teh letih delovanja si je temeljna organizacija Ljubljana — okolica pridobila nekaj stalnih investitorjev za katere opravljajo gradbeni dela že precej časa, kot npr.: Emona Ljubljana, Papirnica Vevče, IMV Novo mesto itd. Poleg teh, kjer dela nikoli ne zmanjka, bi lahko tudi drugod prevzeli še marsikatero gradnjo, če bi imeli na voljo dovolj ljudi.

Za naslednje leto načrtujejo, da bodo največ del opravili za IMV v Novem mestu, Mercator v Ljubljani in Tehnični center ljubljanske banke v Ljubljani, poleg tega pa bodo še vedno prisotni tudi na svojem stalnem gradbišču v Novih Jaršah, kjer bodo naslednje leto gradili 580 stanovanj, od tega pa jim bo v letu 1980 vseljivih že 290. Uresničiti tak plan za kolektiv TOZD Ljubljana — okolica ne bo težko, saj je znano, da šo v njem delavci, ki jim uspeh lastnega tozda in celega Gradisa veliko pomeni.

Pokrito drsališče na Bledu

Novi in stari sekretar Alojz Zorec in Vinko Veit

21. novembra je bila v GE Maribor volilna konferenca OOKZ. Po izčrpnem poročilu dosedanjega sekretarja, tov. Veit Vinka se je, kot je med komunisti že navada, razvila odkrita razprava. Kritično so ocenili dosedanje delo ter sprejeli obširen program za delo v prihodnjem letu.

Za novega sekretarja je bil soglasno izvoljen tov. Alojz Zorec, za njegovega namestnika pa tov. Ivan Cestar.

Končno pa so banke prazne posluha ni za želje razne, tudi naša »Gradis« banka išče »pare« brez prestanka.

Sposobnosti nam niso dali na Ravnah pa so dokazali, da ceste znamo mi graditi ne pustimo več se obkoliti.

Ne meč' mo puške v koruzo obljubam ne verjam' mo več Tone ni za vso rinfuzo besed pri nas je vse preveč.

Vsak TOZD pač živet mora tudi Gačnik iz Maribora Ormož hitro je zgradil denarja pa premal' dobil.

Vse se šlo je na obroke izpolnili so nam kratke roke izkušenj novih si nabrali NNNP so tud' prestali.

V Celju se največ študira na delavski svet opira le premalo je posluha, da bi združil sredstva suha.

Prišlo je prestopno leto naše nam osemdeseto za nazaj pa obračun vsakdo polaga svoj račun.

Gradis je velika firma osemtisoč je ljudi po uspehu in po PERLA vrh slovenski prehit.

Škoda le, da vsak po svoje spravlja v panje svoje roje, vsak bi rad le med pobral, troj pa v panju bo ostal.

Lani smo takole d'jali sporazum že podpisali zdaj je leto naokrog smo ostali praznih rok.

Ker ne najdemo jezika vsak se lahko v vse utika pridruži se osebna zloba in že tu je dolga doba.

Vsi v povprečju smo bogati tečejo nam časi zlati vsak po svoje kar se da, TOZD že TOZDa ne pozna.

Kje potem so skupne službe, ki so delček naše družbe, če preveč je trda glava, ne pomaga tud' ustava.

Po pisarnah nič kofeta nov režim se nam obeta, disciplina, red, nadure, bliža čas se hude ure.

Gradis druge financira vsak po svoje ga odira, kar nam d' narja še ostane hitro vsak po njemu plane.

Praprotnik nov plan obeta okrog učinka se zapleta učinek tu, učinek tam tako se izpolne letni plan.

Če bi Cankar še živel lep bi dom v Ljubljani imel TOZD Ljubljana ga gradi noč in dan se stroj vrti.

Mesarič za nov polet je sklical komunistov svet monopola več med nami ni odgovornost naj se zaostri.

Na gorenjskem — do Gorice, Lukač postavil svoje »špice« za Gradis vse od sebe da le včasih rad kaj godrnja.

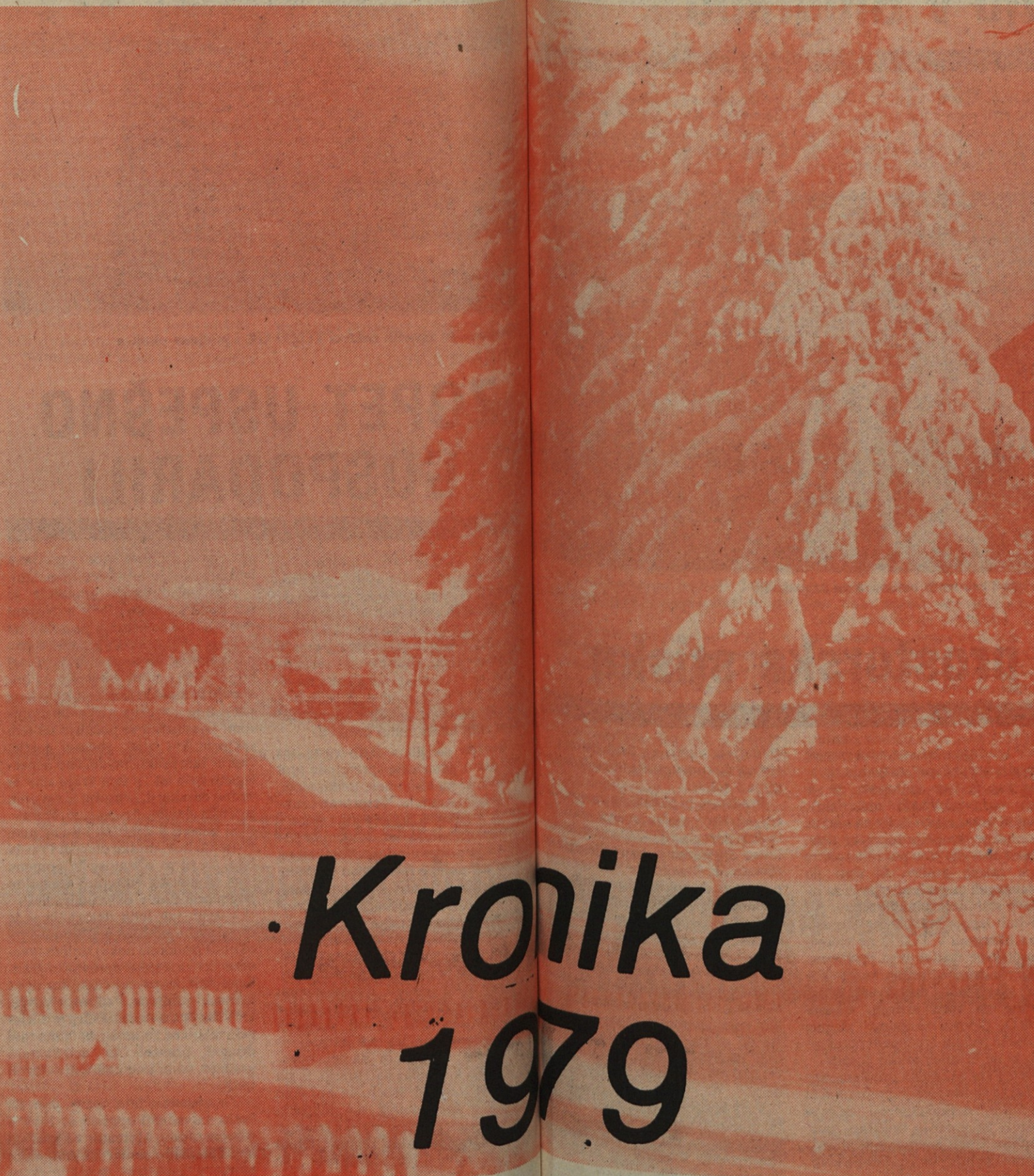
Veliko TOZD je že zgradil priznanja pa premal' dobil zato zdaj kličemo mu vsi TOZD Jesenice naj živi.

Še iz Kopra blizu morja življenja čuje se utrip mladi kadri iz primorja so najboljši še ta hip.

Z uspehi niso zadovoljni s svojo plačo tudi ne Plazar »čohne« se po glavi pri nas je dela, še in še.

SPO je srce naše to naš glavni je dejal vendar pa nas vedno »baše«, kdo »denarce« skup' bo dal.

Brglez, stroji, buldožerji se vrtijo venomer če pa TOZDu tako »paše« včasih tud' v nasprotno smer.

Kronika 1979

Se cement je spet podražil želežo »šraufic« in papir Božič pa takole pravi, v notranjosti pa misli, ko bi le v hiši bil že mir.

Cevne odre, težke, lahke vsak v TOZDu rad bi imel v nobene ne bi b'lo nadloge, da soseda, vrag bi vzel.

Hvastja vse izpolni plane na avto cesti bliz' Ljubljane zgradi čez cesto most napet ki bo stal še, tristo let.

Tu res dobri so ljudje sposobni so, kar je, pa je nobene ne bi b'lo nadloge, če bi blo med njim več sloge.

V Ptuj u voda ne gori če TOZD trenutno slab' stoji obljubil Gjurasek tako pri nas še vse posreč' bo šlo.

So letos imeli praznik svoj za nove cene bil se boj postavil svojo četo v bran za Gradis tu — ni stopil vstran.

TOZD obrata Škofja Loka Jelovica, SOZD GLG-e sporazum so podpisali zdaj jim vse po »žnuri« gre.

To res velik je napredek za primer resnično redek vsa gre hvala llovvarju delavcem in sekretarju.

Repše v KO, ves od vraga obrat razširi izven praga v Mostah stroje bo gradil lasna sredstva je vložil.

To je res polit'ka prava zmagala je pamet zdrava upamo, da v krizi zdaj, ni vzel prevelik zalogaj.

TOZD iz Ljubljane reši čast v Novem mestu pa oblast pa naj še Zajc tako hiti iz Bosne več delavcev ni.

Uspehi so na vseh objektih tud' rokov točno se drže le preveč vase so zaprti čeprav to dobri so ljudje.

Kohne se v kratkem letu postavil sam na noge železnega je bika zgrabil on za roge.

Za armaturo prodano obračunava si pike v pisarni za mizo smeje prešteva zlatnike.

Proizvodnja je na višku in pri delu lok napet zunaj hale — na tržišču začne se konkurenčni svet.

Tu ni časa za prepire Purnat gre čez vse ovire upamo, da sred' oaze postavil bo asfaltne baze.

Projektivni v Ljubljani inženiring grupo snuje da z lastnimi bi kadri projektiral več na tuje.

So letos praznovali se zbral je Gradis-cvet Vede je vsem nazdravil zapel še nam je oktet.

Ačanski z mostovi vred ponesel slavo v svet le v lastni hiši premal' o njem se sliši.

Od ideje do zaključka res je včasih, dolga pot le za Biograd na morju vsak želi bit' svoj gospod.

Še Irak pohvalit treba sredi vročega tam neba most čez Tigris nam gradijo se nove zmage veselijo.

Joj, kaj bo pa z dolarji devizami in I. dinarji, če pa izguba bo velika Tozdovsko se vse »poflika«?

Zadnji nam Frankfurt ostane Gašperšič pokonci plane za vso delo in garanje dobili letos smo priznanje.

Vsa hvala tud' delavci vam izpolnili ste, ves naš program dolžnosti tu, pravice tam delavski svet deli si sam.

Zdaj vse TOZDe smo obrali v skupne službe se podali tudi tu nam Gradis-žehta kar za pol strani odtehta

Naloge smo že razbili delo po TOZDih razdelili kdor si točk bo več nabral si lepše v hiši bo postlal.

Tudi TOZDi so priznali in dali nam vso čast premalo pa skrbeli za nas uspešno rast.

So eni, da tako ostane bi drugi rajši imeli SOZD če GG grupe bi združili nastal bi lahko novi POZD.

Vsak želi imet svoj veto zato gre vse počas' naprej saj polit'ka interesov skoraj ne pozna več mej.

To velja za nas, za TOZDe za bodoče Gradis — OZDE le nekaj jih ob stran' stoji k'dor ne dela, ne greši.

Pri nas se vse okrog vrti naš dinar pa se sred' drži postavljen je že nov program izpolnjen bo, če nis' zaspan.

Vsak, ki mlade kadre vzgaja priznanje mu bo glavni dal saj to je tisto kar nas spaja poudarka več, bi mladim dal.

Kaj vse že je in kaj še bo od drugih še najboljši smo denarja res ni na pretek zavesti pa, za celi vek.

Ko novo leto se rodi si sreče zdravja vsak želi da z Gradisa izginil bi preprij v hiši tej naj vlada mir.

L. C.

Ravenčani delajo v Biogradu

Čeprav še prave zime nismo dočakali, se nam že motajo po glavi misli na dopust. Nekateri ga bodo preživljali na snegu, večina pa hrani dneve brezdelja za poletje. Marsikdo bo spet čakal na vrstni red za oddih v Poreču ali v Ankaranu, nekateri pa bodo optimistično razpoloženi in bodo že rezervirali sobe v novem počitniškem domu v Biogradu na moru. Poročali smo že, da je tam gradbišče že v precejšnjem zamahu, danes pa poslušajmo Ravenčane kaj sami pravijo o obetih za dokončanje tega objekta.

»Zavedamo se, da veliko gradivcev zasleduje, kako naša gradnja napreduje. Tako se tudi trudimo, da bi naš novi počitniški dom končali do roka, to se pravi do počitnic. V njem bo našlo vsaj za nekaj dni prijeten drugi dom veliko naših delavcev. Prav tako ga bomo lahko dobro izkoristili tudi pozimi – tisti, ki jim sneg pomeni bolj nevšečnost kot zahteva, bodo radi preživeli nekaj dni ob obali morja v našem novem domu tudi pozimi.

Čas je, da povemo, kaj delamo in koliko smo že naredili prav v Biogradu. Odkar smo začeli, je minilo že tri mesece in hitri tempo dela nam še vedno zavirajo razne objektivne težave, ki ne nastajajo pri nas kot izvajalcih ampak pri naših koooperantih. Zaključujemo dela na podkletenem delu z zakloniščem, kanalizacijo in drugimi komunalnimi priključki. Sama konstrukcija doma je močno protipotresno armiran betonski skelet profiliranih oblik, ki zahteva klasično izdelavo do I. nadstropja.

Največji dosedanji problem je beton. Dobivamo ga od domačih gradbenih podjetij iz Biograda in iz

Zadra. Pred samim začetkom gradnje so nam obljubljali neomejene količine betonov in to brez vsakih problemov, tako da o svoji lastni betonarni sploh nismo razmišljali – saj je vendar draga investicija za en sam objekt. Danes smo zaradi tega v težavah; radi bi sklenili pogodbo za dobavo betona, vendar pravijo naši dobavitelji, da to ni mogoče. Včasih smo dobivali od njih prav smešne količine betona na dan – 10 do 15 kub. m.

Drugi večji problem je bil žerjav, saj je bil zmontiran 20 dni kasneje, kot smo planirali. Tako smo vse temelje in še nekaj kletnih sten zabetonirali ročno. Takrat smo lahko primerjali: saj tako smo delali pred dvajsetimi leti! Sedaj imamo žerjav, ki si ga je SPO sposodil v Reki. Sicer ne vemo, kako dolgo bo delal. Pokvari se lahko sredi betonaže – nato je potrebno čakati dan ali dva, da pride servis z Reke – 240 km daleč. Upamo, da z njim ne bo veliko težav.

Rok izgradnje je kratek in nam vsak izgubljen dan veliko pomeni. Omeniti moramo, da se detajli in

armatura sproti rišejo in tako nastaja tudi problem z armaturo.

Kljub vsem težavam upamo, da bomo dom zgradili do sezone. Problem betona smo rešili s postavitvijo

svoje lestne betonarne. V bodoče upamo, da bomo previdnejši s tujimi obljubami in se bomo naslonili le na svoje lastne sile.

LUDVIK RUDOLFI

Pregled prodanih betonarn po Jugoslaviji

Še vedno prostorska stiska

»Ko zaključujemo tekoče poslovno leto, se nenehno sprašujemo, kateremu področju smo posvetili premalo skrbi, da bi bili naši doseženi cilji boljši od načrtovanih,« je začel svojo novoletno poslanico direktor Kovinskih obratov Ljubljana tovariš Jože REPŠE.

»V letošnjem letu smo vse preveč energije porabili pri reševanju vprašanj zagotovitve materiala, to je vseh reprodukcijskih materialov, dolgi in nezanesljivi dobavni roki za posamezne sklope in rezervne dele. Veliko energije smo porabili tudi za kupe raznih gradiv, ki smo jih obravnavali na vseh nivojih in za izdelavo stabilizacijskih ukrepov.

Kljub izpopolnjenim stabilizacijskim ukrepom v TOZD ne vidimo kompleksne rešitve tega problema, dokler indeksi še vedno kažejo porast vsakoletno načrtovane večje porabe na vseh nivojih, tako v TOZD, delovni skupnosti skupne službe in ostalih družbenih porabnikih, ki ne bi smeli toliko porasti.

Poleg vse nakazane problematike pa nas še vedno pestijo premajhni in absolutno nefunkcionalni delovni prostori za sedanjo tovrstno proizvodnjo. V teh proizvodnih prostorih smo vse možnosti izkoristili maksimalno in vsaka nadaljnja fizična rast in razvojna smer TOZD Kovinski obrati Ljubljana je mogoče samo s čim hitrejšo pridobitvijo novih delovnih prostorov. Pridobili smo že zemljišče v industrijski coni občine Moste-Polje.

Dosedanje opravljeno delo je resnično plod dobrega sodelovanja med skupnimi službami in TOZDI.

Nadaljnja akcija za pridobitev potrebne dokumentacije in vseh soglasij je v teku.

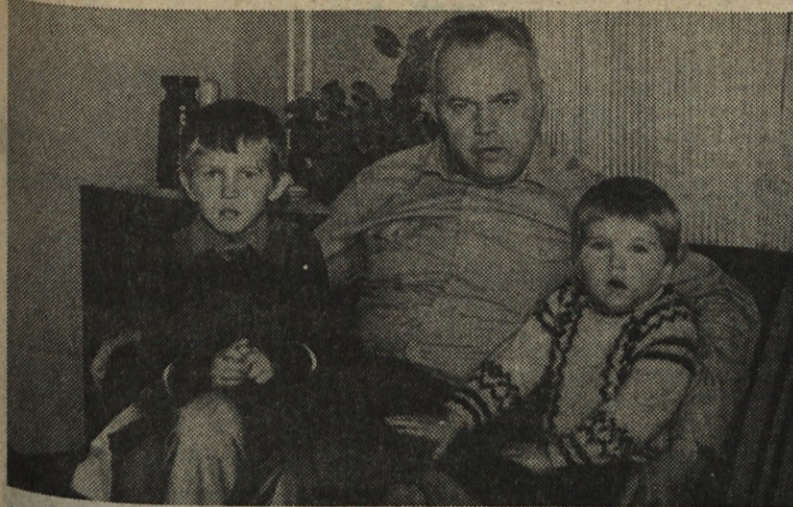
Predvsem bi pa bilo nujno poudariti potrebo po združevanju sredstev in dela z drugimi TOZD v sestavi delovne organizacije za realizacijo investicije. Pravilno bi bilo ustvariti pogoje za uresničitev razvojnih programov tozdv na ta način, da bi se realizirale večletne želje in predlogi o pristopu k združevanju sredstev za investicije in za izboljšanje in razširjenje materialne osnove dela. To sredstva naj bi tozdi združevali skladu z obveznostmi s samoupravnim sporazumom o osnovah planiranja. Na tej podlagi naj bi bila izdelana tudi prioritarna lista investicijskih vlaganj v vseh tozdi v sestavi Gradiša.

Vsak korak nazaj od začrtane poti bi pomenil velik udarec, oziroma stagnacijo za naš TOZD, delovno organizacijo v celoti in gradbeno operativno nasploh.

Na koncu se iskreno zahvaljujem za sodelovanje vsem članom TOZDA delovne skupnosti skupne službe in celotnega Gradiša, ter imenu TOZD Kovinski obrati Ljubljana želim celotnemu kolektivu delovne organizacije GIP Gradiš srečno in uspešno polno poslovno leto 1980.«

Gradbišče počitniškega doma Gradis—Biograd n/m. Posvet tehničnega vodstva: sektorski vodja Alojz Vinšek, delovodja Ferdo Kališnik in inž. Janez Hercog

Ivan Griljc, nekdanji vodja kadrovske službe GE Ljubljana ima sedaj kot upokojenec v dopoldanskem času v varstvu oba vnuka

OBISK NA DOMU

»V NOvem LETU VSEM UPKOJENCEM GRADICA OBILO ZDRAVJA IN ZASLUŽENEGA POČITKA!«

Ob bližajočih se novoletnih praznikih smo se spomnili tudi naših upokojencev in na domu v Kamniku obiskali enega od njih. Bil je to tovariš Ivan GRILJC, do pred kratkim vodja kadrovskega oddelka TOZD GE Ljubljana. Pripovedoval je takole.

»V Gradisu sem prišel leta 1962 na mesto vodje kadrovskega oddelka. Rad sem delal z ljudmi, čeprav je pri takem delu največ problemov. Iz začetka je moje delo bilo izključno delo kadrovnika. Sprejemal sem delavce, pošiljal jih na gradbišča potem pa se je delo množilo. Tako sem moral reševati socialne probleme, stanovanjske probleme in probleme nastanitve v samskih domovih. Izrazita fluktuacija, ki je specifična za gradbeništvo je bila še največji problem.

Dela je bilo v kadrovski službi vedno ogromno, še več pa takrat, ko smo začeli skrbeti tudi za pošiljanje ljudi za enoto v Frankfurtu in ko smo začeli uporabljati usluge grupe građanov, da ne govorimo o fluktuaciji, ki pogojuje vedno novo delo.

Sedaj, kot upokojenec pa uglavnom počivam, saj po mojem mnenju vsak upokojenec rabi vsaj šest mesecev, da se popolnoma spočije in nekoliko pozabi na probleme, ki so pred tem bili njegov vsakdan.

V novem letu želim vsem v Gradisu veliko sreče, zdravja uspeha pri delu, čim manj problemov in težav, dela pa tako in tako nikoli ne zmanjka. Probleme naj bi reševali sporazumno, sodelovanje med TOZD pa naj bi bilo še močnejše.

Vsem upokojencem pa želim, da bi še dolgo časa uživali zaslužen pokojnino in da bi se vsi vsaj enkrat letno dobili na srečanju upokojencev, ki ga prirejajo TOZD.

C. P.

Kdo ne ceni Gradisovega dela!?

Več tisoč nas je in med njimi so tudi takšni, ki bi jim lahko postavili gornje vprašanje. Samo koliko bi na to tudi pošteno odgovorilo? Mi smo velik in dober kolektiv, a upam si trditi, da je med nami tudi mnogo slabih delavcev in med temi slabimi tudi precej takšnih, ki jim je Gradis napravil marsikatero uslugo in vendar tega ne znajo, ali pa nočejo ceniti.

Večni godrnjači in lenuhi so tudi ponavadi največji potrošniki Gradisovih dobrin.

To je že kar napisan zakon, a tako je v marsikaterem delu našega kolektiva. Če ima kolektiv poslušar za težave posameznikov, je to prav in pošteno. Vsi mi kdaj pa kdaj potre-

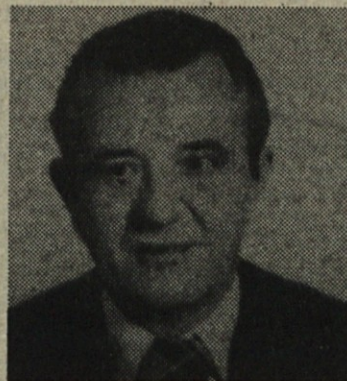
bujemo pomoč ali razumevanje kolektiva v katerem delamo.

Nikakor pa ni prav in pošteno, da gledamo čez prste vedno enim in istim »socialnim« problemom, vedno enim in istim »bolnikom alkoholikom«, ki zaslužijo vse kaj drugega kot pa pomoči in razumevanja. To so kronični paraziti kolektiva, ki na račun vestnih in poštenih delavcev izkoriščajo našo družbo in jo olajšajo za mnoge milijone.

Človeško je pomagati drugemu človeku, nečloveško pa je, da se raznorazni namišljeni bolniki in alkoholiki norčujejo iz dobrote drugih in v nedogled kršijo vsa načela solidarnosti kot temelna načela našega sistema.

Vsaj topla beseda

Prijetno je srečati starega znanca, nekdanjega sodelavca, s katerim se se dolga leta potepal po gradbiščih, raztresenih skorajda po vsej Jugoslaviji. Še toliko bolj, če gre za človeka, ki je dal vse od sebe v Narodnoosvobodilni vojni in kasneje v izgradnji porušene domovine. Ti ljudje so že po pravilu skromni in delovni in le redko spregovorijo o tem, kaj vse so prestali. Tak je tudi Mate Bogdanovič, dalmatinske gore list, rojen v Starigradu, v slikovitem mestecu sedaj zelo turističnega otoka Hvara. Sedaj je Mate upokojen partizanski in gradisov veterani. Skoraj vsa delovna leta si je Mate pridobil z delom pri Gradisu, nazadnje kot šofer pri enoti SPO Pobrežje v Mariboru.

Mate Bogdanovič

Po vojni je bil Mate še nekaj časa v redni vojski, leta 1946 pa je odšel v svet za kruhom, saj je kruha v vojni požganih zaselkih otoka Hvara še kako primanjkovalo. Pot ga je vodila v Maribor, kjer je našel delo v Tekstilni tovarni. Udeležil se je tudi dveh delovnih akcij na izgradnji proge Brčko — Banovič in Šamac — Sarajevo. Med obema akcijama je sodeloval tudi pri oskrbi mesta Maribora. Po vrnitvi iz delovne akcije se je Mate zaposlil pri Gradisu na izgradnji Hidroelektrarne Vuženica. Prestal je »vihre« ob ustanovitvi in ukinitvi podjetja Tehnogradnje in marljivo prijel

za vsako delo, čeprav je bil poklicni voznik. V tistih letih je bilo namreč le malo kamionov. Ko je končno presedlal z dumperja na kamion, je bil Mate v javnem prometu vseskozi vzoren voznik. V vsej svoji vozniki dobi ni imel nobene prometne nezgode.

V obujanju spominov je beseda nanese na njegovo odhodnico, kako se je ob upokojitvi poslovil od svojih delovnih tovarišev. »Nerad o tem govorim«, seje Mate upiral. Na moje prigovarjanje pa je vendarle povedal. »Za slovo sem pripravil sodelavcem skromno zakusko, ki smo jo seveda tudi zalili. Šoferji mi niso ostali dolžni. Zbrali so denar, s katerim sem si kupil predmet trajnega spomina. Najlepši spomin pa seveda ostaja v meni samem. Spomin na dolga leta dela pri Gradisu, ki so bila sem in tja, kljub težavnim razmeram v preteklosti tudi lepa. Človeku ni lahko pri srcu, ko se poslovlja od dolgoletnih sodelavcev. Toda kaj, takšno je pač življenje. Štete imam precej delovne dobe in bi se lahko upokojil že pred tremi leti. Težko sem se odločil tudi sedaj, ker pa mi je zdravje precej opešalo, bi težko še nadaljeval delo poklicnega voznika.«

Ko sem omenil, da bi ta razgovor zapisal in objavil v Gradisovem vestniku me je prosil, da omenim tudi njegovo toplo zahvalo šoferjem enote SPO Pobrežje, ki so zbrali denar za poslovljilo darilo. Torej hvala vam! Ni pa bil ravno navdušen, da bi pisal o tem, da se njegovega odhoda ni spomnil sindikat, katerega dolgoletni član je bil.

Pa sem to vendarle zapisal. Najbrž zato, ker smo pogosto premalo pozorni do ljudi, ki se od nas v takih primerih poslovljajo in v prepričanju, da bo sindikat svojo napako še popravil. Denarna nagrada ob upokojitvi je resda tudi oblika priznanja, vendar, ali se vam ne zdi, da je ob takem slovesu potrebna človeku tudi topla beseda?

In tudi tole se pogosto dogaja: da se potoži dober delavec, ker se čuti prikrajšanega, to se mora razumeti, čeprav se takšen redko pritožuje. Da pa se tožijo takšni, ki so pri delu med zadnjimi, bodisi da so slabi proizvajalci, slabi organizatorji dela ali bodisi nevestni uslužbenci, to je zares nezaslišano.

In prav takšni se pogosto pririnejo še naprej, da grabijo še večji kos kruha, ki ga ne znajo ceniti, tako kot ne znajo ceniti dela in dobrih sodelavcev v kolektivu.

Bodimo tovariši bolj samokritični in pogledimo malo okrog sebe, preverimo naše delo, sposobnosti, našo

marljivost ali pa našo nedejavnost; ozrimo se še na naše sodelavce, na našo skupino, v kateri delamo in se vprašajmo, če je vse tako kot bi moralo biti. Kot samoupravitelj smo vsi odgovorni za sebe in za vsakogar, torej moramo biti kritični do vseh in do samega sebe. Koliko napak bomo opazili: nepopravljive je treba energično odstraniti. Če znate dobro opazovati, so to skoraj vedno oni in isti in zakaj jim še v bodoče omogočati, da živijo na račun dobrih delavcev?

Lenuhi ne cenijo nikogar, še najmanj pa kruh poštenih delavcev.

KLANČAR JANI

Ida Božič sprejema darilo svojih sodelavcev

Pred kratkim so v mariborski delovni enoti sodelavci lahko kar petim svojim članom krepko stisnili roko. Habjan Leopold in Lukovnjak Simon sta praznovala 60-letnico svojega rojstva, Švehla Miro, Mezgec Danilo ter Božič Ida, pa so zagledali luč sveta pred 50-imi leti.

Za tako lep jubilej so jim sotovariši zaželeli še obilo zdravja in sreče, ter dobrega počutja v kolektivu. Čestitkam se pridružujemo še mi.

ŠTROF

Veterani odhajajo

Kako neizprosno je tok časa, dokazuje dejstvo, da nas vse pogosteje zapuščajo naši stari člani kolektiva, ki so bili nosilci našega razvoja in uspehov.

Pred kratkim se je upokojil tudi tov. Ludvik Rizmal.

H Gradisu je prišel leta 1952. Zaposlil se je v Kidričevem. Po ustanovitvi oziroma osamosvojitvi Kovinskih obratov v Mariboru leta 1962 je tov. Rizmal prevzel delovno mesto šefa komercialne, nato dela vodje gospodarsko finančnega oddelka.

Tov. Rizmal je uspel na podlagi sistematske raziskave tržišča zagotoviti tekočo in organizirano proizvodnjo naših izdelkov, predvsem strojne opreme. To nam je zagotavljalo uspešno načrtovanje, saj je bil naš proizvodni program vedno odraz potreb tržišča.

V letu 1973 je prevzel posle direktorja TOZD. Njegova prizadevanja po ureditvi proizvodnih prostorov so bila realizirana.

Dobili smo novo proizvodno halo z aneksi in s tem rešili tudi problem dislociranosti TOZD, hkrati pa smo si zagotovili pogoje za nadaljnji razvoj.

Tov. Rizmal!

S ponosom in veseljem se lahko ozreš nazaj na svoj prispevek k rasti in uspehom TOZD.

Zato se ti iskreno zahvaljujemo za dosedanje delo in želimo, da z nami še naprej sodeluješ s svojimi idejami in prispevki.

SODELAVCI KO MARIBOR

Ludvik Rizmal

Vsam članom kolektiva sporočamo žalostno vest, da je dne 1. 12. 1979, po težki bolezni preminila naša mlada delavka Cvijeta VI-DAKOVIČ, rojena 16. 9. 1959.

V TOZD GE Jesenice je bil zaposlena kot delavka v samskem domu v Struževem pri Kranju od 28. 2. 1978.

SLAVAJI!

KOLEKTIV GRADIS
TOZD GE JESENICE

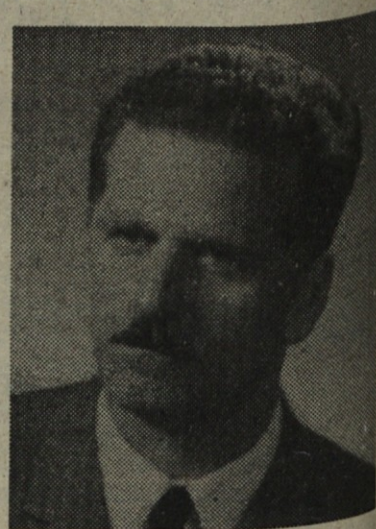
60 let Marjana Frasa

Kar poredko se zgodi, da bi ob enem trenutku praznovali življenjski jubilej in tudi proslavili odhod v pokoj; prav pri gradbincih je to zadnje še poredkeje, saj delavci, ki vse svoje življenje preživijo v gradbeništvu, odhajajo v zaslužni pokoj predčasno ali pa se celo invalidsko upokojijo. V Škofji Loki, v našem lesnoindustrijskem obratu smo našli nekoga, ki vendarle še pri polnih močeh odhaja iz aktivne službe — Marjana Frasa.

»H Gradisu sem prišel v začetku leta 1947. Najprej sem delal v Kranju, potem sem šel na gradbišče savinjskega daljnovoda v Šempetru. Od tam sem šel v Medvode na Hidroelektrarno, kjer sem bil eno leto. Potem je prišlo na vrsto delo na Centrali v tehničnem oddelku — do leta 1956. Od tam me je delo vodilo v Projektivni biro, nato pa zopet na gradbišče v Kranju. Končno sem leta 1965 pristal v Škofji Loki. Med vsem tem službovanjem sem bil tudi eno leto v Frankfurtu in nekaj mesecev v Franciji. Pri Gradisu sem spoznal vse vrste dela. Bil sem v operativni in v upravi ter se tako seznanil s kompletno stroko. Iz teh časov sem

si nabral prijetnih in neprijetnih spominov, na splošno pa mislim, da je bilo kar v redu. Tudi zdravje mi je kar dobro služilo.

Doma sedaj ne bom počival. Imam različne konjičke in ne bo mi dolgočas. Rad hodim lovit ribe, včasih bo potrebno tudi doma kaj narediti. Dela bo tudi brez službe dovolj.

Marjan Fras

Medlobi iz Strahoninc

Človek rad obišče ljudi, ki jih pozna, rad pa tudi obišče ljudi, o katerih sliši veliko lepega in dobrega.

Tak je tudi Medlobi Jože. Čeprav je odšel v pokoj že leta 1963, je še veliko ljudi pri Gradisu, ki se ga dobro spominjajo.

Ko sem ga obiskal na njegovem domu v Strahonincih, kar verjeti nisem mogel, da bo 2. januarja praznoval 80-letnico rojstva. Tako živahnega in še boljšega spomina nisem pričakoval. Ob kozarčku domačega žganja sem izvedel marsikaj: ima tri sinove in dve hčerki. Okrog nog pa se mu vrtijo že prav nuki. Ponosen je, ker so njegovi otroci vsi dobro preskrbljeni. Vsi imajo v domači vasi svoje hiše. Rad jih obišče, saj mu tako čas hitreje mine.

Spomin mu seže leta nazaj, ko je bil še pri Gradisu. Spomini se inž. Laha, inž. Majstra, Lipiča, Postružnika in še koga. Zelo ga je pretresla Janžekovičeva smrt. Posebno rad se spominja Cepuša in inž. Gačnika ter Ilovjarja. Slednja dva sta mu jo včasih kakšno zagodla, ko je bil še upravnik samskega doma, onadva pa še prešerno mlada.

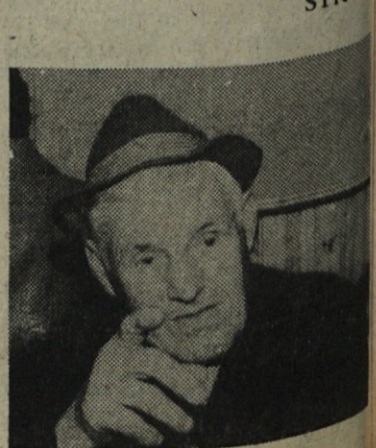
»Pa kaj bi. Pošteno sem delal in še

danes lahko vsakemu v oči pogledam, to pa mi veliko pomeni,« mi je skoraj v eni sapi povedal. Ko je bil mlad, se je veliko ukvarjal s športom, morda odtod ta energija.

Sam pravi, da je trdo delal in še danes poprime za delo, če je le potrebno. Toda prav ima, ko pravi, da so sedaj drugi na vrsti za delo, dosti je delal, izšolal pet otrok, sedaj pa le naj uživa sadove svojega dela.

Mi mu lahko samo želimo, da bi jih še dosti let in mu kličemo srečno 1980.

ŠTROF

Jože Medlobi

Maksu v slovo!

Še vedno se nam zdi skoraj nerazumno, da smo se morali pred kratkim posloviti od delavca, ki je bil med nami več kot 32 let — našega Weissenstein Maksa.

Pri Gradisu se je zaposlil že leta 1945 — takoj ko je popustila vojna vihra, ki je tudi njega zavela v svoj nemilostni vrtinec.

Gradis je bil njegov drugi dom.

Prišel je delati kot strojni ključničar takrat, ko tudi naša delovna organizacija beleži začetek svojega obstoja. Kasneje je zasedel delovno mesto tehnologa, nato pa prevzel delovno mesto strojnega referenta.

S svojim delom in zagnanostjo je pomagal ustvariti to, kar imamo danes.

Bil je eden izmed prvih članov organov delavskega samoupravljanja. Aktiven je bil tudi na športnem področju. Najraje je imel kegljanje. Pod njegovim vodstvom so kegljači dosegali uspehe, ki so jih več let uvrščali med prve ekipe v Gradisu.

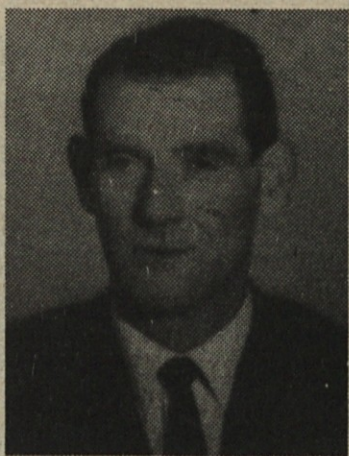
Ko je odšel na zdravljenje in so na dvorišču utihnili njegovi hitri koraki, nismo mislili, da bodo zamrli za vselej.

Toda zdaj smo soočeni s kruto resnico, da ga ne bo več med nami z njegovim sproščenim nasmehom, prijazno besedo, dobrohotno pripombo...

Bolezen je pretrgala njegovo nit življenja. Ni mu bilo dano, da bi užival sadove svojega dela.

Pa vendar — njegov lik bo vedno z nami, ki smo ga imeli radi in ga spoštovali.

SODELAVCI
KO MARIBOR

Maks Weissenstein

Umrl je Franc Rajh

Tako hitro in iznenada nam je kruta usoda iztrgala iz naše sredine dobrega delavca in tovariša. Ob odhodu domov kamor se je pogosto vračal nismo slutili, da ga ne bomo več videli. Udeležen je bil v prometni nesreči, ki mu je utrnila dragoceno življenje. Na Ravnah smo ga vsi dobro poznali kot vestnega in pridnega delavca. Polnih 14 let je vlagal

vse svoje sile za skupne interese ravske enote in GRADISA. Vedno je podredil privatne interese zahtevam in potrebam širše skupnosti.

Prvič smo ga na Ravnah videli poleti 1965, ko je s skupino delavcev pripotoval iz ukinjene enote v Kranju. Pred tem ga je delo vodilo po Gradisovih enotah že od jeseni 1947. Bil je v: JESENICAH, MEDVODAH, GROSUPLJU, ŠOŠTANJU, VELIKI LOKI, PODVELKI, KOPRU, BOSANSKEM BRODU in še drugod. Polnih 32 let naporenega dela, žrtvovanja in odrekovanja je prepletalo njegovo nadvse polno življenje. Bil je moč poln energije in zdravega mišljenja, predvsem pa izreden tovariš in dober sodelavec. Za svoje zasluge pri delu je dobil RED DELA S SREBRNIM VENCEM.

Za vse kar je dal za skupni interes, hitrejši razvoj in boljši jutri smo mu dolžni vsi vso zahvalo.

L. L.

Franc Rajh

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega edinega sina

ANTONA KARNEŽE

se iskreno zahvaljujeva vsem njegovim sodelavcem, sošolcem in sindikalni organizaciji za vse tolažilne besede, vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

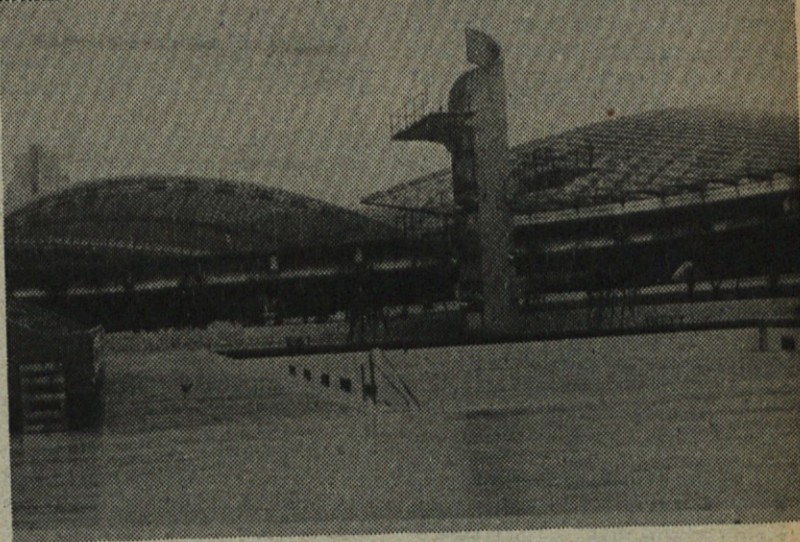
Še posebej se zahvaljujeva govorniku ob njegovem odprtem grobu. V globoki žalosti — mati in oče

ANA IN ANTON KARNEŽA

Na obisku pri splitskih gradbenikih

Novembra so v gradbenem podjetju »Ivan Lučić Lavčević« v Splitu proslavili tri jubileje: 30-letnico izhajanja časopisa »Jadranski gradjevinar«, 10-letnico izhajanja časopisa »Lavčević« in 100. številko le-tega. Ob tej priliki so povabili novinarje večjih gradbenih organizacij v Jugoslaviji, ki smo na strokovnem posvetu razgnili paleto problemov, s katerimi se novinarji srečujemo pri našem vsakodnevem delu. Ugotovili smo, da imamo vsi podobne probleme.

Kompleks športnih objektov na Poljudu: pokriti in odprti bazeni za plavanje in skale v vodo ter stadion NK Hajduk, pri gradnji katerega so sodelovala tudi slovenska gradbena in montažna podjetja

Počitek učencev pred smučarsko kočo pod Uršljo goro

Zakaj tako slab izbor učencev in delavcev?

Za poklic gradbenega delavca se je v zadnjih letih odločilo občutno manj učencev in delavcev. Kje so vzroki, da dobivamo v gradbeništvu vedno manj učencev, pa tudi med temi sprejetimi je mnogo takšnih, ki ne kažejo za delo ali učenje pravega zanimanja?

Pogoji dela pri nas so se zelo izboljšali. Nič več ne govorimo samo o težakih oziroma težkih fizičnih delavcih, temveč o srednje težkem fizičnem delu in delu, ki zahteva tudi vedno večje umske sposobnosti. To se pravi, da mora biti današnji delavec vedno bolj vsestransko razgledan.

Prav gotovo, da te možnosti ima vsak, le izkoristi jih malo kdo. In zopet se vprašamo zakaj?

Učenci, ki prihajajo k nam od vseh strani naše države, niso vedno do kraja odločeni za uk, za katerega so bili sprejeti. Mnogi že po kratkem času razmišljajo o spremembi stroke — da bi spremenili smer učenja oziroma celo šolo. Ko jim obrazložimo, da je to nemogoče, prihaja do nesporazumov. Mnogi so zaradi tega tudi slabši učenci, pa tudi pri delu se ne izkažejo. V mislih imajo željo, da bodo že še vse spremenili. Saj nekaterim to tudi uspe. Mnogi tudi odidejo ali jih moramo celo mi odpustiti.

Vsega tega ne bi bilo, če bi pred izborom poklica učence bolje seznanili, kaj jih čaka v gradbeniškem poklicu (dobro in slabe strani, nikakor pa ne le enostransko gledanje na poklic), kakšne so resnične možnosti pri tem in še na marsikaj drugega bi jih morali pripraviti.

Krivda pri tem gre tudi izredno slabemu poklicnemu usmerjanju v šolah, kjer učencev ne znajo zainteresirati za gradbene poklice. Izgleda nekako tako, kot da naša družba ne potrebuje teh kadrovskih profilov. Ali se tisti pri načrtovanju kadrov izredno slabo spoznajo na to gospodarsko dejavnost ali pa so enostavno zelo neresni in neodgovorni, da pri tako pomembni gospodarski dejavnosti ne gledajo bolj dolgoročno. Kdo je kriv, da se na nekatere poklice v gradbeništvu še vedno gleda kot na manjvredne? Prav gotovo je treba poiskati tiste vzroke, ki zavirajo šolanje teh prepotrebnih kadrov.

Kako na to gledajo tisti, ki so zadolženi za dolgoročneje načrtovanje kadrov v naši republiki? Kaj se bo zgodilo v nekaj letih, če se situacija ne bo popravila? Popraviti pa se mora, ker to v največji meri vpliva tudi na storilnost in rezultate dela.

Nemogoče je, da si bomo vedno pomagali le s slabo priučenimi kadri, ki jih na hitro nekaj naučimo in še med temi je mnogo takih, ki gredo v to priučitev iz **gole nujnosti**, ker nimajo druge izbire. Resnično nimamo velike izbire pri sprejemanju kadrov, pa še pri teh premalo preverjamo njihovo delovno sposobnost, predvsem pa največkrat spregledamo, da so se zaposlili brez prave volje do dela v gradbeništvu. Takšni nam napravijo več škode kot koristi in teh napak pri sprejemanju delavcev v bodoče ne bi smeli delati več.

KLANČAR JANI

URE PREŽIVETE, MALO DRUGAČE

Z nami — delavci v gradbeništvu je že tako, da naš delovni dan največkrat ni enak onemu v tovarni. Delavnik od šestih do štirinajstih in skoraj brez delovnih sobot, pri nas le malokje poznamo. Pogosto v delovni dan vključimo tudi vse popoldneve in še nedelje, če je treba, samo, da so naše naloge v roku in kvalitetno opravljene. Največkrat pa potem, ko so naši objekti gotovi, ko že ponosno premoščajo bregove rek in ko v elegantnih linijah povezujejo hribe med seboj, nimamo več časa, da bi jih vsi skupaj še kdaj obiskali.

Včasih se pa vendar zberemo in pogledamo. Kdaj pa kdaj pa tudi ugotovimo, da je poleg pridnega dela doma, dobro tudi videti kako in kaj delajo še kje drugje. Tako smo se pri Nizkih gradnjah odločili, da si bomo pogledali nekaj zanimivih in res ogleda vrednih objektov v Sloveniji in v zamejstvu. Pogovorili smo se in stvar realizirali.

Že v zgodnjem petkovem, okto-brskem jutru smo se odpravili na pot. Ko smo se vozili po Dravski dolini, se je marsikomu med nami utnila misel na že mnogokrat prehojeno pot, ko so kar po vrsti rastle naše elektrarne na Dravi. Pri Dravogradu smo prestopili državno mejo. Pot nas je vodila potem po lepi Koroški pokrajini proti Gmündu, kjer naši sosedje gradijo avto cesto, ki bo takrat, ko jo bomo tudi mi zgradili na naši strani, povezovala obe državi in odprla hitrejšo pot do morja. V Gmündu nas je torej čakal eden od nadzornih inženirjev za celotno gradbišče avto ceste. Poleg splošnega pogleda in vtisa gradnje, ki ga je bila moč dobiti, nam je nadzorni inženir, ki se je z nami vozil od objekta do objekta, povedal še marsikaj zanimivega o gradnji. Pobljše

pa smo si ogledali štiri velike objekte in tri različne sisteme gradnje. Po končanem ogledu in kosilu, nas je pot vodila nazaj domov, proti Kranjski gori, kjer smo se na krajšem tehničnem sestanku skupaj pogovorili o dosedanjem delu in o nalogah za naprej.

Naslednji dan smo se odpravili proti Ljubljani. Spotoma smo si v Kranju pogledali še gradbišče novega kranjskega mostu, v Ljubljani pa smo si nameravali ogledati veliko gradbišče Cankarjev dom.

Tovariši iz GE Ljubljana so nas na svojem gradbišču pričakovali in so nas zelo ljubeznivo sprejeli. Tehnični direktor GE Ljubljana, inž. Jože Ločnikar in vodja gradbišča, inž. Lojze Kepić, sta nam o zahtevni gradnji tega objekta veliko povedala. Razložila sta nam potek in pristop del in vse bogato opremila z zanimivimi podatki. Po ogledu gradbišča smo se na zelo skrbno in ljubeznivo pripravljenem kosilu, ki so nam ga pripravili, skupaj še marsikaj pogovorili. Kar težko se je bilo posloviti in se odpraviti nazaj v Maribor.

Za izraženo gostoljubje se jim pri-srčno zahvaljujemo.

Če naša pot, naše srečanje ni prineslo ne vem kakšnega izpopolnjevanja v strokovnem pogledu, je prav gotovo prineslo kaj v družbenem pogledu. To pa je za nas vse, ob velikem tempu dela in stalni prenapetosti, ki jo današnje življenje nosi s seboj, velikega pomena. Pogosto namreč pozabljamo, da so prav dobri, tovariški odnosi med ljudmi tudi prvi korak za dobro delo.

Poti, kakršna je bila naša pot, dravljamo in želimo, da bi ne bilo tako redke.

IVANKA GOLOB

Klepet z gradbišča se je nadaljeval za omizjem

»Šibenik« pod streho

V Mariboru so končali prvi del rekonstrukcije gostišča Šibenik. Ta, urbanistično zaščiten objekt je zahteval posebno študijo rekonstrukcije, vodi pa ga Blaž Mlinarič, gr. tehnik.

Smrečica, ki te dni plapolna na vrhu strehe, oznanja, da je objekt »pod streho«, težave pri gradnji pa se šele začnejo.

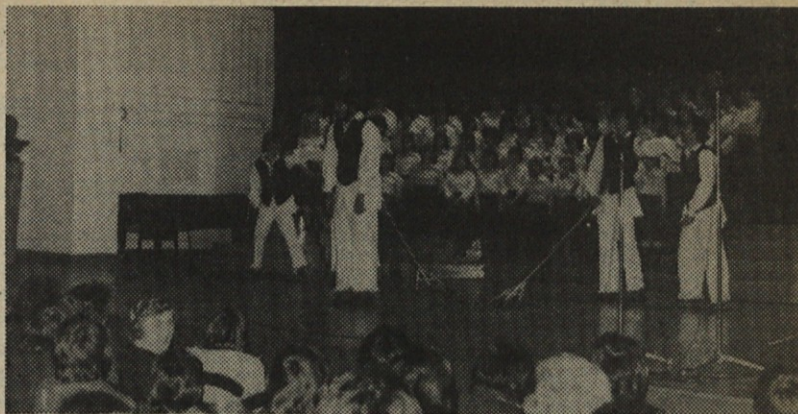
Pročelje zgradbe je potrebno ohraniti takšno, kot je bilo pred ob-

novo, to pa terja od izvajalcev nove tehnološke rešitve. Nadzorni organ, tov. Majda Čorak, se je zelo pohvalno izrazila o poteku dosedanjih del (Gradis, GE Maribor) in je prepričana, da bo objekt končan do roka. Direktor Certusa TOZD Hotel Orel, tov. Kogovšek pa je pristavil, da Gradis kot izvajalca že pozna in je v celoti zadovoljen z gradnjo.

ŠTROF

Na »likofu«: od leve proti desni: Blaž Mlinarič, Majda Čorak (nadzorni organ in tov. Kogovšek, direktor TOZD Hotel OREL).

Proslava dneva republike v Mariboru

29. NOVEMBER V MARIBORU

Komisija za kulturo je skupaj s sindikalno organizacijo gradbene enote Maribor priredila za svoje člane proslavo ob praznovanju dneva republike, 29. novembra. V veliki Unionski dvorani, ki je bila nabito polna, so poleg članov našega tozda nastopili še plesna skupina »KUD ŠTUDENT« iz Maribora ter otroci osnovne šole iz Kamnice.

Slavnostni govor je imel tov. Fra-

njo Mihalič, ki je orisal tiste slavne dneve, ko se je rojevala naša republika, ter obdobje nenehnega boja vse do danes.

Lep kulturni program, ki so ga pripravili nastopajoči, so naši delavci toplo pozdravili. Spontan aplavz v polni dvorani je bil najboljši dokaz, da je komisija za kulturo ravnala prav, ko se je odločila za tako obliko proslave. ŠTROF

KOORDINATOR

Kako imamo urejene skupne varnostne ukrepe na naših gradbiščih. Naloge in dolžnosti koordinatorskega:

V združenem delu se pojavljajo pri delu nevarnosti in riziki poškodb za delavca. Trudimo se, da odpravimo težka fizična dela in da zmanjšamo porast poškodb in poklicnih bolezni.

Na današnji stopnji razvoja dela v gradbeništvu se srečujemo z dvema pojavoma:

— z vedno boljšo dejavnostjo celovitega varstva pri delu, postopoma obvladujemo znane nevarnosti in poškodbe pri delu in zdravstvene okvare zaradi dela.

— pojavljajo pa se vedno nove nevarnosti za delavčev »telesno« in moralno integriteto, ki jih je treba spoznavati in s tem onemogočiti njihovo učinkovito obvladovanje.

V strokovnih krogih, ki se ukvarjajo s sistemi za učinkovito dejavnost varstva pri delu, vedno bolj prodira spoznanje, da je primerna naloga oblikovati učinkovite sisteme takojimenovanega predhodnega varstva. Pri tem gre po eni strani za sistem vključevanja elementov varnega dela v vse faze od prve zamisli do začetka izgradnje objekta. Po

drugi strani pa gre za ustrezno usposobitev nosilcev preprečevanja elementov varnega dela v posamezni fazi gradnje objektov.

Z razširitvijo dela in nalog s področja odpravljanja znanih nevarnosti, ki jih nosijo s seboj tehnično-tehnološki in delovni postopki, na področju odkrivanja novih nevarnosti, ki jih prinaša razvoj je tudi določilo 17. člena Zakona o varstvu pri delu (Ur. list SRS 32/74).

— Na deloviščih, kjer opravlja hkrati več organizacij združenega dela svoja dela, morajo izvajalci del s pismenim dogovorom določiti skupne varstvene ukrepe, skupno organizacijo varstva pri delu ter obveznosti in pravice delavcev, ki jim je naložena skrb za zagotavljanje varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer na takšnem skupnem delovišču, ter pooblastiti delavca, da zagotavlja vsklajeno izvajanje.

Z zgoraj navedeno zakonsko zahtevo so se v praksi izoblikovala različna mnenja in stališča.

V naši organizaciji združenega dela to posebno obliko normativnega urejanja urejemo s pismenim dogovorom (glej skupni obrazec — Tiskovina Ljubljana 79) s katerim

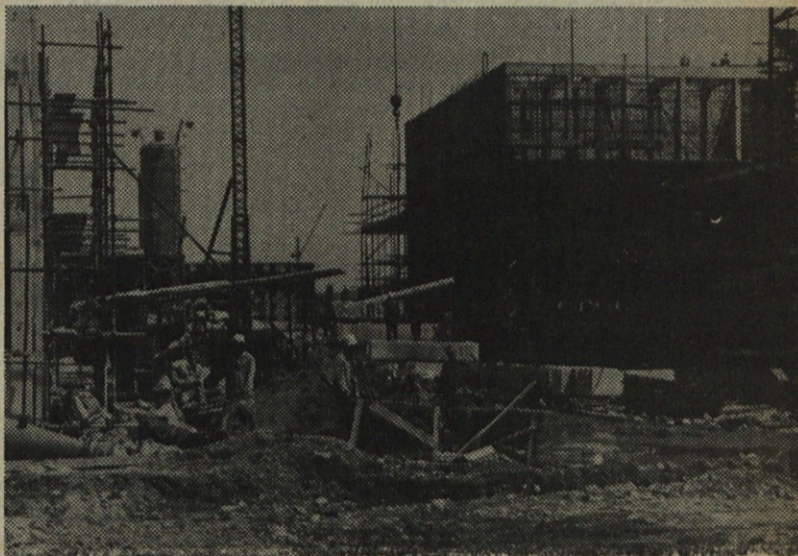
organizacije združenega dela, ki opravljajo dela iz svojega delovnega področja na skupnem delovišču, določijo — kot določi zakon

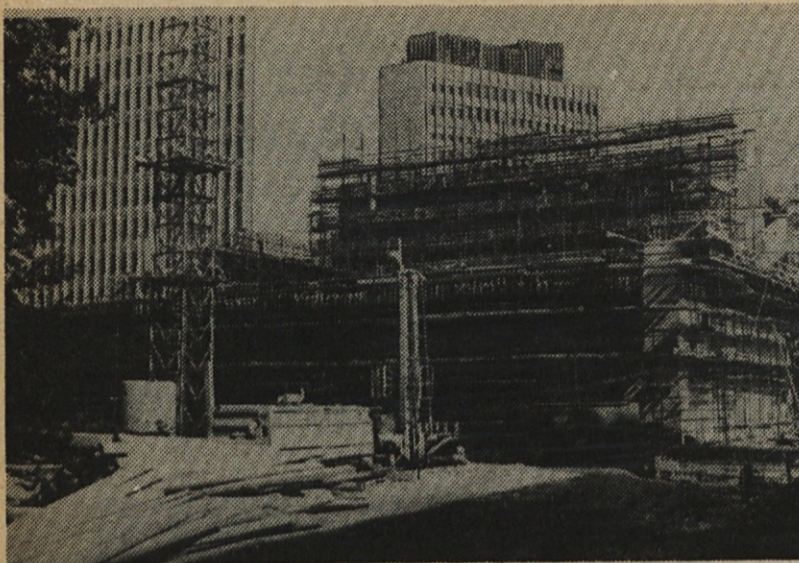
- 1) skupne varstvene ukrepe
- 2) skupno organizacijo varstva pri delu
- 3) obveznosti in pravice delavcev, ki jim je naložena skrb za zagotavljanje varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer.

Hkrati pa pooblastijo delavca oz. skupno določi koordinatorskega, katerega pglavitna naloga je skrbeti za usklajeno izvajanje varnostnih ukrepov in normativov. Pri tem dogovoru ne gre za določanje novih varstvenih ukrepov in normativov.

Vsaka organizacija ima glede na naravo prevzetih del, ki jih bodo

(nadaljevanje na 20. strani)

(nadaljevanje s 19. strani)

opravljali njihovi delavci na skupnem delovišču, že bolj ali manj znane varstvene ukrepe in normative.

Te je treba ugotoviti, eventuelno izpopolniti glede na novo okolje, v katrem je treba opravljati dela ter jih zapisati kot skupne za delovišče. Zaradi novega delovnega okolja pa utegne občasno biti potrebno, da se sporazumejo za kakšne nove varstvene ukrepe in normative. Te pa je treba prav tako definirati v dogovoru. Končno je treba na naših gradbiščih ali na gradbiščih, koder sta dva ali trije glavni izvajalci določiti organiziranost izvajanja varstva pri delu, pri čemer ni izključeno, da se lahko dogovorimo za skupno službo za varstvo pri delu. V primeru ko gre za večjo oz. obsežnejše gradbišče.

Za vsklajeno izvajanje dogovorjenih varstvenih ukrepov in normativov pa skrbi skupno določena oseba — koordinator, katremu se s pismenim dogovorom določi tudi njegova funkcija in izvirajoče naloge ter odnose do odgovornih delavcev in služb, ki delajo na skupnem delovišču.

Za koordinatorsko se sporazumno določi oseba, katera je stalno prisotna na skupnem delovišču in ji je že poznana tehnologija in obseg skupnih prevzetih del. Običajno po zadolžitvi je to oseba tiste TOZD, katere po naravi prevzetih del predstavlja oz. ima večje specifičnosti glede na obseg in težavnost prevzetih del večinska odgovornost.

Pismeni dogovor o skupnih varstvenih ukrepih na gradbišču so vodje gradbišč takoj dolžni skleniti z vsakim podizvajalcem, kooperantom in soizvajalcem, tako glede gradbenih, adaptacijskih in obrtniških del.

Pismeni dogovor o skupnih varstvenih ukrepih na gradbišču sklenejo izvajalci del ob sklenitvi pogodbe o oddaji in prevzemu del ali pa naknadno pred samim pričetkom del. Dogovor se sklene v dveh izvodih, tako, da ima vsaka stranka en izvod. Naš izvod dogovora se shrani na gradbišču, tako da je možna kon-

trola ob rednih pregledih gradbišč. Istočasno pa se uvede na gradbišču tudi kontrolna knjiga (zvezek) v katerega obe strani vpisujeta svoje zapaznje, ugotovitve in zahteve.

Pravice in dolžnosti koordinatorskega po so sledeče:

- ima pravico in dolžnost pregledati delovna mesta med izvajalci, če varno delajo in ne ogrožajo drug drugega.

- ima pravico ustaviti dela, če se ne izvajajo, kot je določeno po skupnem dogovoru in opisih v kontrolno knjigo.

- če ugotovi, da se ne spoštujejo ukrepi iz varstva pri delu, zadolži kooperanta, da v določenem roku to uredi, če pa kooperant tega v roku ne izvrši ali pa če so delavci neposredno ogroženi, ima tudi pravico ustaviti dela.

Stroške ustavitve del nosi tisti izvajalec, ki je zaradi nespoštovanja varnostnih predpisov povzročil ustavitve del.

- posreduje kot arbiter, v kolikor pride do spora v primeru medsebojnega ogrožanja na delovnem mestu.

- koordinator mora vse svoje zahteve vpisati v kontrolno knjigo.

Normativna urejenost varstva pri delu je temelj njene organiziranosti. Iz opisanega je razvidno, kako smo v OZD GIP GRADIS uredili zahtevo 17. člena Zakona o varstvu pri delu in sicer na osnovi postavljene zahteve in izkušenj ter na osnovi posvetovanja z republiškim inšpektorjem dela, čeprav so odprta in nerazčiščena še sledeča vprašanja, posebno na večjih gradbiščih, ko ima vsak izvajalec, določenega varnostnega inženirja:

- katere interese koordinatorskega prvenstveno zastopa,

- komu koordinatorski odgovarja in katerega obvešča o svojem delu

- v kakšni meri je odgovoren v območju težke nesreče pri delu.

- finančna osnova zahtev koordinatorskega.

Na ta vprašanja pa bo verjetno dala odgovor praksa in normativna zakonodaja, katera se stalno izpopolnjuje in dopolnjuje.

BOJAN BAMBIČ

Kulturni dom Ivan Cankar gradimo za prihodnjih sto let

Gradbeniki — Gradis in Tehnika — so držali obljubo in že pred časom gradbeno končali srednjo dvorano Kulturnega doma Ivan Cankar v kateri naj bi 8. februarja prihodnjega leta slavili naš kulturni praznik. Sedaj je na vrsti postavitve instalacij in opreme. Prav tu pa se je zaradi pretogih administrativnih predpisov vsa stvar nekoliko ustavila.

Vsemogoče instalacije bodo v kulturnem domu predstavljale kar četrtno vrednosti gradbenih del. Objekt namreč strokovnjaki uvrščajo v instalacijsko najzahtevnejšo skupino, saj brez takih instalacij praktično ne bi mogel biti uporaben.

Prezračevalne in podobne naprave zahteva že sama lokacija doma — pretežni del doma je pod zemljo. Primerna prostorom in zasedenosti le-teh bosta tudi temperatura in vlaga. Posebna krmilna naprava za klimatizacijo bo torej upoštevala pri dodajanju toplote celo število udeležencev, kajti vsak obiskovalec oddaja okoli 60 kalorij na uro. Zaradi kajenja in ostalega onesnaževanja bodo naprave primerno menjavale tudi zrak.

Tehnika obratovanja bo centralno nadzorovana in to iz vidika varnosti, funkcije in porabe energije. Dom bo imel celo svojo toplotno postajo, ki bo priključena na toplotno vodno omrežje. Od tod bodo pretočniki transformirali toplo vodo na 70 stopinj Celzija, kar je v skladu z zahtevami ogrevanja.

Posebno zanimivost bo predstavljala odrski mehanizem, ki bo najvišji dosežek sodobne tehnike. Odrov bo več in jih bo mehanizem po potrebi hitro menjaval. Gledališki tehniki je namenjena tudi napeljava za svetlobne efekte, ki jih bodo lahko menjavali iz več mest.

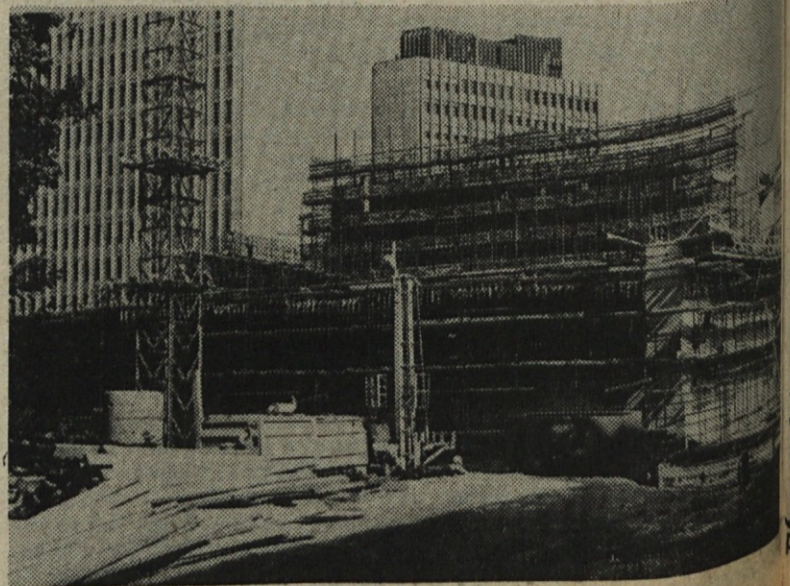
To ni konec tehničnih zanimivosti v Kulturnem domu Ivan Cankar.

Tako na primer predstavlja tehnično zanimivost tudi 4.000 kilovatni transformator, dizelski agregat, ki ga bodo vključili v primeru izpada toka v električnem omrežju, dalje ozvočenja, naprava za simultano prevajanje v konferenčni dvorani, telefonska centrala PTT podjetja z 20.000 priključki, instalacije za televizijske prenose in drugo. Glede na vse to bo kulturni dom predstavljal svojevrstno posebnost.

In prav zaradi vse te opreme bi se lahko zgodilo, da dvorano ne bi bilo mogoče končati do 8. februarja 1980 leta. Večji del opreme je iz uvoza, ker se doma ne dobi in bi vendarle lahko bila administracija bolj popustljiva, ker ne gre za luksuzne, potratne izdelke, ampak za potrebne elemente opreme. Manjši del opreme bi lahko dobili tudi doma, vendar je zanje dobavni rok najmanj 14 mesecev.

Zato moramo čim hitreje graditi, kajti le v tem primeru bo gradnja cenejša, kajti Kulturni dom Ivan Cankar gradimo za prihodnjih sto let.

C. PAVLIN

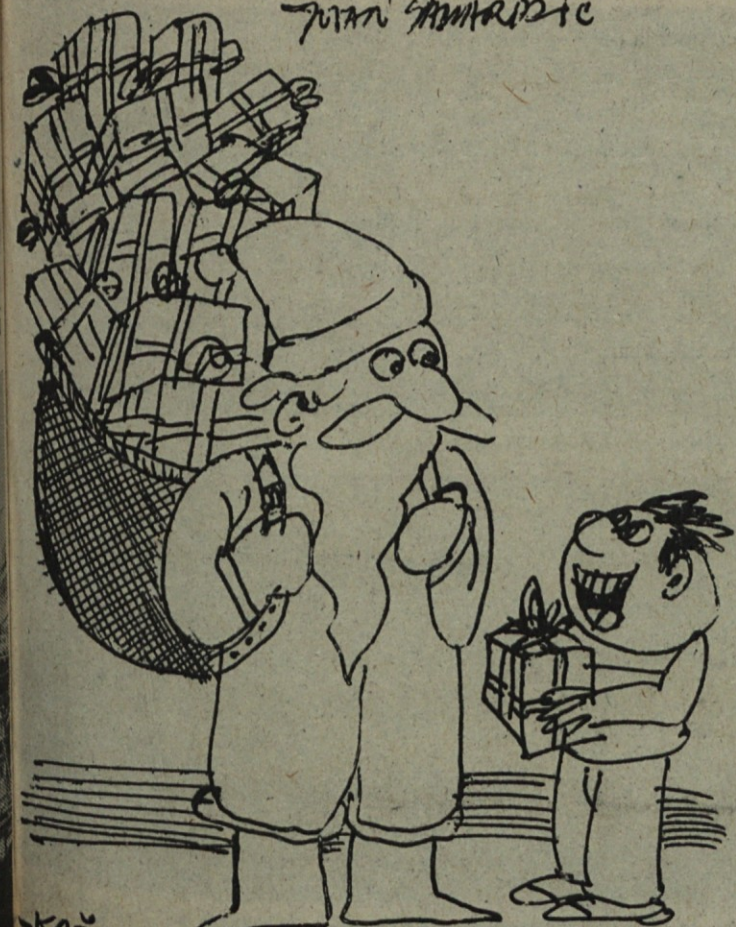
Radno ili neradno vreme?

— A ZA NOVU GODINU EVO VAM KLJUČEVI
OD STANA I ŽELIM VAM DA SE U NJEGA
USELITE DO 1987!..

NOVOGODIŠNE ŠALE

ŽAN SAMARČIĆ

— KAZETE DA STE DOPUTOVALI SA SEVERNOG
POLA. A KOLIKE SU VAM DNEVNICE !?

Kada bi se sabrali gubici u radnom vremenu proistekli iz njegovog neracionalnog korišćenja i oni zbog bolovanja, bilo bi to nešto oko 160 miliona izgubljenih radnih dana godišnje. Ako prihvatimo i tako nesigurnu pretpostavku da smo bolesni onoliko koliko bolujemo, gubici koji proizlaze iz loše društvene organizacije rada ne mogu se ničim pravdati. Odgovor na pitanje zašto efektivno radimo samo 4 do 5 časova dnevno, može se naći ako se u prepodnevni časovima obidju šalteri društvenih službi i banaka, čekaonice zdravstvenih ustanova i druga mesta na kojima su radni ljudi prinudjena da satima čekaju ne bi li ostvarili neko svoje pravo. Kada se tome dodaju prekidi između smena u organizacijama udruženog rada, zastoji između faza rada ili oni koji nastaju zbog sporosti u prodaji i nabavci sirovina, neusklađenost pojedinih međusobno uslovljenih radova i slično, onda je jasno da se i mašine skupa sa radnicima odmaraju mnogo više nego što to efikasnost poslovanja i produktivnost rada mogu da podnesu.

Kada je pre tri godine pokrenuta akcija za bolje korišćenje radnog vremena, proizašla iz saznanja da tu leže velike rezerve i mogućnosti za bržu stabilizaciju privrede, mnoge društvene službe prešle su na celodnevni rad, pa je građanima omogućeno da neke poslove obavljaju i popodne, u slobodnom vremenu. U mnogim gradovima uvedeno je i stepenasto radno vreme, tako da se vreme odlaska na posao rastešlo na par sati. Saobraćajne gužve time su donekle umanjene, a verovatno i zakašnjavaње na posao koje je njima bilo prouzrokovano. Domet ove akcije sigurno bi bio veći da je takav bio i odziv organizacija udruženog rada, da su se potpisani društveni dogovori poštovali. Redovi pred šalterima, pak, gotovo se i ne smanjuju, a sasvim mali broj radnih

ljudi odlučuje se da svoje radno vreme pretpostavi slobodnom. Neki se poslovi, međutim, mogu i dalje obaviti samo pre podne, a razlog je, kako je nedavno istaknuto na jednom od sastanaka u SSRNJ, prevelika društvena osamostaljenost raznih službi i delatnosti, od kojih neke imaju i monopolistički položaj. Uticaj radnih ljudi u njima se ne oseća, kvalitet njihovih usluga je na niskom nivou, rad neefikasan i spor. Sve-moćni šalterski službenik i dalje se ponaša kao neko za čije usluge treba moliti, što je u potpunom neskladu sa položajem radnog čoveka u našem društvu.

Stoga se problem i ne može rešiti samo promenom radnog vremena, već pre sveta promenom položaja radnog čoveka u ostvarivanju svojih potreba. Uz to, nekulturan i nehuman odnos mnogih službi ne može se prevazići samo vaspitavanjem službenika, već prevazilaženjem grupno — svojinskih interesa, odnosno težnji da se zadrži položaj nadređenosti, neodgovornosti za obaveze i dužnosti, što ostvara vrata neradu, samovolji i drugim štetnim pojavama. Sve su to, zapravo, ostaci i posledice ranijeg administrativnog uređenja radnog vremena, bez međusobne usklađenosti i poštovanja interesa drugih. Zato i akcija mora biti prevashodno politička, što znači da se udruženom radu mora dati više prostora da postojeće probleme reši dogovorima. Time će se ojačati samoupravljanje, a umanjiti uticaj snaga i shvatanja koja vuku unazad i dovode u pitanje ukupne napore društva da prevaziđe probleme razvoja. Da bi akcija uspela neophodno je mnogo više od verbalnog izjašnjavanja njoj u prilog. Ovakvog izjašnjavanja i do sada je bilo dovoljno, ali je mnogo manje bilo konkretnih napora da se ono što je dogovoreno sprovede u delo.

V. REŠETAR

Od oktana do maligna

Energetske meditacije

Čak ispod nekih njiva otkriven je ugalj.

Šta vredi... Pored tih istih njiva i motiku prebrzo poslasno u penziju.

U blizini Rija, u Brazilu, održane su i prve trke s pogonom na alkohol.

Mi takve trke odavno imamo. A znak za start daje se pored — šanka.

Nekada je postojalo »čerupanje« automobila pored puta koji su doživeli havariju.

Sad su se majstori za »čerupanje« prebukirali — »na kante sa benzinom«.

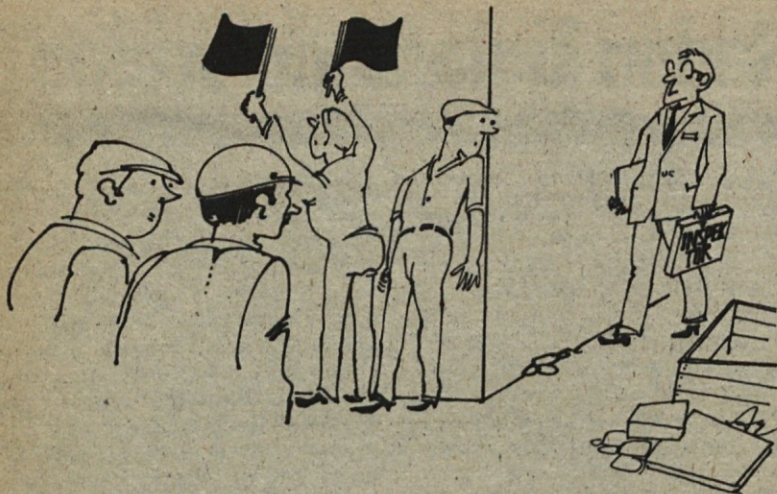
Dokazano je da na vozače veoma nepovoljno utiče nizak (atmosferski) pritisak.

Sada će im cena benzina uzdići pritisak na himalajske visine.

Garaže ćemo uskoro pod zemlju. Da, ali auspuh nadje kanale i rupe i pod zemljom.

I mrlje na savesti kao i mrlje od nafte uvek se drže na površini.

Čujemo da će se energija dobijati i sa drugih nebeskih tela. Možda, ako padne s Marsa leteći tanjir pa da mu ispraznimo rezervoare

»Moraš priznati, da smo zares dobro pripravljeni za NNNP...«

HUMOR V GRADISU

»Nič ne rečem, da Pepe ni talentiran delavec, toda očitno v njem talent preveč spi...«

Prosto po Aškercu

»Kam naj vrneš vprašaj? I, kjer si vzel...«

Gradis še vedno v Črni gori

Traktor je edino prevozno sredstvo, ki zmore boj s strmino in blatom. Naselje Škaljari — Kotor

Gradisov »štab« TOZD GE Jesenice in LIO Škofja Loka v naselju Škaljari — Kotor

Postavljen montažni objekt čaka gradbene skupine, da ga oblečejo

Naselje za kotorčane, ki jih je prizadejal potres. V Kotoru bo skupaj 140 objektov montažne proizvodnje, izvajalci pa so TOZD LIO Škofja Loka in GE Jesenice

PRVI V ČETVEROBOJU

Na tretjem tradicionalnem četverboju Intereuropa-Gradis-BTC-Carinarnica v počastitev 29. novembra je DSSS GRADISA osvojila 1. mesto.

Delavci Intereurope, Blagovno transportnega centra (Javna skladišča), Carinarnice in Gradisa so se tokrat srečali že tretjič v prepričanju, da tradicionalnost športnih srečanj v četverboju ne bo prekinjena, da ne bodo prekinjena srečanja ljudi, ki se želijo na športnem področju sprostiti, se zblížiti in kljub hitremu tempu življenja svojo fizično vzdržljivost ali na kratko povedano hočejo si pridobiti biopsihofileske sposobnosti človeka.

REZULTATI III. tradicionalnega četverboja Intereurope - Gradis - BTC - Carinarnica

1. NAMIZNI TENIS:

ženske:	točke	moški:	točke
1. INTEREUROPA	4	1. Gradis	4
2. CARINARNICA	3	2. BTC	3
3. GRADIS	2	3. CARINARNICA	2
4. BTC ni bilo ekipe		4. INTEREUROPA	1

KONČNI VRSTNI RED NAMIZNI TENIS:

1. GRADIS	6 točk
2. CARINARNICA	5 točk
3. INTEREUROPA	5 točk
4. BTC	3 točke

Najboljši posameznik pri moških je bil KRNC MATIJA, GRADIS, pri ženskah pa BURNIK MOJCA, INTEREUROPA.

2. STRELJANJE:

	točke
1. CARINARNICA	667 krogov
2. INTEREUROPA	455 krogov
3. GRADIS	436 krogov
4. BTC	170

Prehodni pokal četverboja je prevzel športni referent na DSSS, Tone Jese-

Pokrovitelj letošnjega III. četverboja je bila Carinarnica, katere ravno letošnje leto praznuje pomemben jubilej 35-letnico obstoja carinske službe Jugoslavije.

Ravno ob športnem srečanju pa so se štiri delovne organizacije priključile k praznovanju 29. novembra, tega velikega dneva velike ideje, ki je osvobojenemu človeku utrl pot v prihodnost in v času v katerem živimo.

Tekmovanja sama so se pričela že 21. 11. 1979. V namiznem tenisu in streljanju in potem nadaljevala 22. 11. 1979 z šahom in kegljanjem ter 23. 11. zaključila z razglasitvijo rezultatov v prostorih restavracije BTC.

Najboljši pri moških je bil TOMAŽINČIČ, 174 krogov, CARINARNICA in pri ženskah JEREB JASNA, 164 krogov prav tako CARINARNICA.

3. ŠAH:

	točke dvoboja
1. GRADIS	5
2. INTEREUROPA	4
3. CARINARNICA	3
4. BTC	0

Najboljši posameznik je bil PEČNIK, INTEREUROPA 3 zmage, pri posameznikah pa JUVAN BOJANA, GRADIS, 3 zmage.

4. KEGLJANJE:

1. BTC	2376 podrtih kegljev
2. GRADIS	2336 podrtih kegljev
3. INTEREUROPA	2257 podrtih kegljev
4. CARINARNICA	2210 podrtih kegljev

Pri posameznikih je bil najboljši Bošnja Ivan. BTC s 443 podrtih kegljev in pri posameznikah MARČIČ DARKA, GRADIS s 405 podrtimi keglji.

Razvrstitev ekip za prehodni pokal:

1. GRADIS	13 točk
2. INTEREUROPA	10 točk
3. CARINARNICA	10 točk
4. BTC	7 točk

Tako je DSSS Gradisa letos osvojila prehodni pokal in s tem dosežkom nedvomno prispevala k praznovanju 29. novembra.

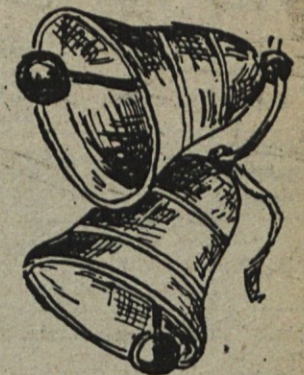
Organizator športne rekreacije
Polajnar Alojz

Med posameznicami v kegljanju je bila najboljša Darka Marčič s 405 podrtimi keglji

Naši strelci so s kombinirano ekipo zasedli 3. mesto s 436 krogi

Vsem
športnicam
in
športnikom
Gradisa
obilo
uspehov
na
tekmovanjih
v prihodnjem
letu

Komisija
za šport pri
konferenci ZS

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja Gradis v Ljubljani. Izhaja mesečno v 9800 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Lotti Vodopivec, Franjo Štromajer, Ivanka Pogačnik, Vinko Damjan, Štefan Zemva, Vinko Koletar in Nada Muminović. Glavni in odgovorni urednik Lofze Cepuš. Tehnični uredniki: Matija Krnc. Tiska: Tiskarna Ljudskopravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana, Šmartinska 134 a, Ljubljana.

Nagradna križanka

PREDMET, SNOV, TEMA RAZPRAVE	IGRA BREZ ZMAHO- VALCA	POVDAR- JENO PRIZADE VANJE	OTO GROBEL- NIK	DEDNA ZASNOVA	RUSKI CHOPIN ANATOLIJ 1859-1918	PRVA ERKA ABECE- DE	KRAJ PRI DOMŽA- LAH	VERSTA TUNE IZ MESA IN ŽEL.	SLAP OD LEVIHU SAVE	AM. PEVEC IN ŽILN. IGRALCO JOHN
OMOTIČ- NOST, VRTO- GLAVICA										
PREDSED- NIK SLOV. SKUPŠČINE KRAIGHER						REKA V JZ SRBIJI FRANC. H. IME				
AVSTRAL- SKI NOTU TODODEN PTIČ			APARAT, PRIPOMOČEK ŠPANSKI SPOLNIK							
IZPLAKO- VALNIK			PRITRDI- NICA ŽILA OPVODNICA				KRATICA ITALIJAN ŽELEZNIC			
OŽGAN KO DEBLA		LEVI PRITOK REKE PO V ITALIJI	DRŽAVA V JV ABILJI REŠENO!				SRSKO H. IME IME ERKE			
		R	ŽIVALI IZ RODU PREVE- KOVALCEV				ALUMINIJ GLEBALICA DELAVKA			
		A	ROMUNJI VRSTA ZDRAVILA ANTIBIOT.		CITROSONO AVTO UMETNOST (lat.)			TONA JAPONSK TELOVADLEC JUKIO		
KEM- ŽNAK ZA IRIDIJ	FRANC. FIL- IGR. HENRY TOLTSKA REKA	O	HIMALAJSKA KOŽA LOŽBE VLAH			GRKA BOGIŠTA ŽENJE DUMHOVŽINA				KRATICA AMER. STANDAR DOK
			LEŠNIK ROSVITA KRATICA ZA EVENTUEL	FONDI IME VSE BRIP. FARA.						
ENA OD STRANI VEŠKA ŠPORTNO OSLAČILO			DELEČEK, ODLOMEK VRSTA KROŠNIMO		MELODIKA IŽOFER V KO MB (TOMO)					
		PODREDNI VEŠNIK	REDKEJEŠ H. IME ŠOFER REKA, KI TEČE SKOPI HARBURG (ZRU)			PRVA IN ZAD- NJA ERKA ABECE KILOMETR				ŠDRAVILLO
					ANTOM. OŽNAKA CELJA	PESNIK KLOPEČE ZNAMKA TUJIN ŽENJI	EMIL LAH DRŽAVA V ABILJI			
DRŽAVA V MEHIKI GL. REVIJA V 19. stol.							ČASOVNI TERMINI GNETENJE TELESA			
	REŠENO! SLAMNATA KOPICA	H	I	C	PEVKA REDŽEPONA SAMOSPOL- TOVANJA					GEOMET- RIJSKI LIK
			IVAN ČRNKO ŽELEZNICA V PUŽČAVI		ŽERAVICA EKIPA, MOŠTUO					
			SEGREŠKI ZIPAR IZ H. ST. P. H. 4 POMOŠNI GLAGOL				REČEL KRIS MREŠKA BLOTA ZA GLAVNO			
			SIGNALNI DROG V PROMETU ERIK KRAJNE							
ŠPANSKA DENARNA ENOTA						ŠPORTNI REKUIZIT				
ARABSKO MOŠKO IME						JANEŽ (lat.)				